ЧИРЧИҚ ЖИЛОВЛАНДИ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 224 (13.486).
1 ОКТЯБРЬ 1966 йил
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

Чорвоқда катта тантана. Бу ерда Чирчиқ дарёсининг ўн еттинчи электр станциясига асос қўйилди. Кеча Чорвоқ гидроэнергетика иншоотини тикловчилар зўр жасорат кўрсатдилар: Чирчиқ дарёси бўгилди, у янги йўл билан оқа бошлади. Юқоридаги суратда дарёнинг бўғилишига бағишланган тантанали митинг пайти тасвирланган. Пастдаги суратда жиловланган дарё суви тоннелдан ташлама каналга оқиб тушаётганини кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотолари.

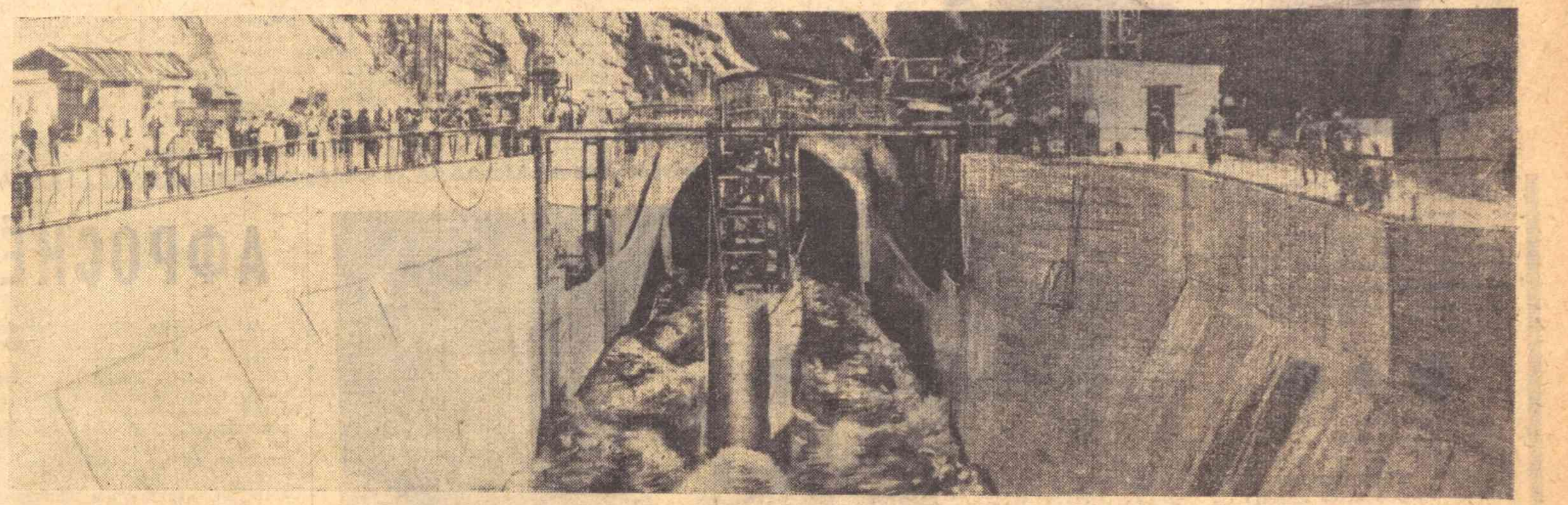

ЛЕКТОР

Идеология ходимлари Коммунистик партиямизнинг олтин фонди, содиқ ёрдамчисидир. Улар жонажон партиямиз, меҳрибон ҳукуматимизнинг совет халқи бахт-саодатини, коммунизм ғалабасини кўзлаб белгилаган доно тадбирларини, тарихий қарорларини омманинг онгига сингдирувчи ва шу оммани ижодий меҳнат зафарларига чорловчи сиёсий мураббий, ғамхўр ташкилотчи ва тиниб-тинчимас тарғиботчилардир. Партиямизнинг ана шу жанговар, қайноқ қалб кадрлари сафида лекторларимиз муносиб ўрин эгаллайдилар.

Республикамиз партия ташкилоти марксизм-ленинизм ғояларининг толмас пропагандисти, коммунистик қурилишнинг у ёки бу соҳаси юзасидан партия белгилаган улуғвор режаларнинг моҳиятини халққа етказувчи, илғор иш тажрибаларини, прогрессив методларни оммалаштирувчи сўз санъаткорлари бўлган лекторларнинг катта армиясини тарбиялаб вояга етказди. Улар ҳозир республикамизда 45 минг кишидан ошади. Булар — олим ва инженер, механизатор ва агроном, ўқитувчи ва врач, бинокор ва архитектор, партия ва совет ходими, новатор ва ихтирочилардир. Улар серқуёш ўлкамиз шаҳар ва қишлоқларида, улкан қурилишларда, ижодий меҳнат қайнаб турган ҳар бир ерда илғор совет фани ва техникаси ютуқларини, КПСС XXIII съезди ва партиямиз Марказий Комитети Пленумлари қарорларини кенг пропаганда қилмоқдалар.

Ана шундай ажойиб лекторлардан бири В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия комбинати коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуритдиновдир. Лекторлик унинг иккинчи касби. У бу шарафли ишни ўз шахсий манфаати ёки шуҳратини кўзлаб қилаётгани йўқ. У партиянинг ҳар бир фидокор аъзоси чинакам сиёсий курашчи бўлсагина коммунизм қурувчисини камолга етказиш жараёни тезлашишини, омманинг онги, билими тез ошишини ва ижодий меҳнат активлиги барқ уриб кучайишини яхши тушунади, чуқур ҳис этади. Саид Нуритдинов металлурглар бригадасининг бошлиғи вазифасини садоқат билан бажариш билан бирга ўз билимини муттасил ошириб боришга, малака тўплашга ва бошқаларга бажонидил ёрдам беришга доимо вақт топади. Завод коллективи уни новатор металлург сифатидагина эмас, балки тажрибали, билимдон лектор сифатида ҳам иззат-ҳурмат қилади. У саноат экономикасига доир масалаларни ўрганиш ва таҳлил қилиш борасида тинмай иш олиб боради, шу асосда лекция текстлари тайёрлайди. Саид Нуритдиновнинг КПСС XXIII съезди, КПСС Марказий Комитети май Пленуми ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленуми қарорлари юзасидан ўтказган мазмунли ва таъсирчан лекция ҳамда суҳбатлари тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Биз лекторликни ҳамиша улуғловчи, жондан севувчи Беруний районидаги Орджоникидзе номли колхознинг экономисти Султон Машарипов, Хива районидаги В. И. Ленин номли колхоз бош агрономи Д. Хусаинов, «Ўзбекхиммаш» заводининг тезкор токари В. Снегирев, Самарқанд қишлоқ хўжалик институтининг доценти С. Аминов сингари тажрибали, маҳоратли лекторлар билан фахрланамиз. Улар ўзларининг лекция ёки суҳбатларида миллий ифтихоримиз, шон-шарафимиз бўлган «оқ олтин» етиштиришни кўпайтириш юзасидан республика партия ташкилоти амалга ошираётган сиёсий ва хўжалик тадбирларининг моҳиятини ҳикоя қилиб бермоқдалар.

Мантиқан чуқур фикр санъаткорлари — лекторларимиз партиямиз сиёсатини оммага етказиб ўз бурчларини шараф билан бажармоқдалар. Улар кишиларнинг қалбига йўл топиб, илҳом ва ғайратни жўш урдираётган сиёсий етук, ташаббускор, ғамхўр кишилардир. Уларнинг меҳнати ҳақиқатан ҳам фахрли, шарафлидир.

Афсуски, шундай лекторлар ҳам борки, уларнинг ўқиган лекциялари, суҳбатлари кишилар қалбида из қолдирмайди, ҳаяжонлантирмайди, тингловчини зериктириб қўяди. Бунинг боиси шундаки, тумтароқ, умумий фикрлар гирдобига ўралиб қолган хафсаласиз, дидсиз лектор ўз темасида янги, ҳаётий масалаларни четлаб ўтади, воқеаларни таҳлил қилмай, ҳаммага аввалдан маълум бўлган воқеаларни, фактларни айтиш билан чекланади. Бойсун, Сариосиё, Ғаллаорол районларидаги хўжаликларда кейинги вақтда ўқилган лекцияларнинг тематикаси тор, мазмуни саёз, савияси паст. Лекцияларда кўпинча маҳаллий ҳаёт, кишиларнинг меҳнати акс эттирилмайди. Бу районларнинг партия комитетлари ва «Билим» жамиятининг район бўлимлари лекция пропагандасининг савиясини ошириш, мазмунини бойитиш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаяптилар ва лекторларга яқиндан ёрдам бермайдилар. Ажойиб воқеаларга бой жўшқин ҳаётимиз идеология ходимларининг энг жанговар, энг оммавий отряди бўлган лекторлар зиммасига, умуман лекция пропагандаси олдига катта масъулият юкламоқда, бошқача талаблар қўймоқда. Замон, давр талаби лекция пропагандасининг асосий темаси, лекторларнинг жонажон иши бўлиб қолмоғи керак. Бу эса партия ташкилотларидан лекция пропагандасига конкрет раҳбарлик қилишни, юқори малакали лектор кадрлар тарбиялашга алоҳида эътибор беришни тақозо этади. Партия ташкилотлари «Билим» жамияти бўлимларининг ишини яхшилашда ҳар тарафлама ёрдам кўрсатишлари ва уларнинг фаолиятлари устидан контролликни кучайтиришлари лозим. Ана шундагина лекция пропагандасида кўзланган мақсадга эришиш мумкин.

Лекторлик олижаноб иш. Лектор меҳнат аҳлига илмий, назарий, сиёсий-иқтисодий, халқаро ҳаёт масалалари юзасидан аниқ ва конкрет тушунча берувчи киши. У колхоз, совхоз, завод, фабрика ёки бошқа бирор жойда лекция ўқимоқчи экан, аввало ўша ердаги коллективнинг ҳаёти, фикр ва кайфияти, кишиларнинг ишга, меҳнатга муносабатини чуқур ўрганиши керак. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари билан танишиб, ўз суҳбатида аҳволни чуқур таҳлил этиб бериши зарур. Шундай қилган лектор кўзлаган мақсадга эришади, лекция жонли, таъсирчан бўлиши билан бирга қизғин ижодий мунозаралар қўзғаши мумкин.

Лекция текстларини шахсан ўзи тайёрлаш лекторнинг бурчидир. Ўз касбининг соҳиби бўлган олим, агроном, инженер, техник хуллас қандай касб эгаси бўлмасин у лекция текстини тайёрлашда коммунистик қурилишнинг у ёки бу соҳасида эришилган улуғвор ғалабаларга оид факт ва рақамлардан, КПСС XXIII съезди тарихий қарорлари, партия Марказий Комитети Пленумлари белгилаб берган программ режалардан кенг фойдаланиши керак. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига тайёргарлик лекторларимизнинг жанговар темаси бўлиши лозим.

Лекция пропагандаси том маъноси билан сиёсий иш, жонли ва ижодий иш. Коммунизм қураётган халқимизнинг ғоявий ва маданий савиясини ошириб боришнинг муҳим соҳаларидан бири бўлган сиёсий, илмий билимларни меҳр-муҳаббат, ихлос, қунт билан кенг пропаганда қилишга раҳбарлик қилиш партия ташкилотларининг жанговар вазифаларидан биридир.

Жасорат

Қадимий Хўжакент қишлоғи ўрнида улкан гидроэнергетика иншооти тикланмоқда. Қишлоқнинг Бурчмулла томонга кетаверишида Чорвоқ деган жой бўлган. Унинг тўрт атрофи мевазор, токзор экан қадим вақтларда. Тўрт томони боғ-роғ бўлгани билан унинг маркази қуриқ дара — тоғлар ораси эканлигига ҳамма ҳайратда юрарди. Одам ёлғиз ўтишга қўрқадиган, ҳувуллаб турган шу дарада 1963 йилдан бошлаб машина-механизмлар ҳайқириғи ҳаммаёқни тутди. Мамлакатимизнинг турли томонларидан келган қутлуғ касб эгалари — қурувчилар, монтажчилар, арматурачилар, бетончилар, механизаторлар дарани жон-ҳолига қўймай тилка пора қила бошладилар.

Ўшанга ҳам мана уч йил бўлди. Лекин шу уч йил мобайнида Чорвоқда жуда катта ишлар амалга оширилди. Қарийб ўн минг кубометр тоғ жинслари ва тупроқ қазиб чиқарилди. Шундан қарийб 6 минг кубометри метин-мустаҳкам тоғ жинслари бўлиб, буларни ўйиб олиш учун, қазиб чиқариш учун замонавий механизмлардан самарали фойдаланишга тўғри келди.

Хўжакент қишлоғининг атрофи. Чорвоқ ёнбағри таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. 54 минг квадрат метр ҳажмдаги янги уйлар қуриб бинокорлар ихтиёрига топширилди. 964 ўринли мактаб биноси, тўртта болалар боқчаси, ёзги кинотеатр, қишги клуб, ҳаммом, бир қатор магазинлар ва ошхоналар қишлоқнинг бугунги манзарасига алоҳида файз бағишлаб турибди.

Чорвоқ гидроузели тикланаётган жой эндиликда ҳаммани мафтун этадиган, чорлайдиган бўлиб қолди. Қурилиш ишлари олиб борилаётган жойгача Барраж станциясидан темир йўл линияси ўтказилди. Ёзда чанг, қишда лой бўладиган йўллар реконструкция қилинди. Улар автомобилларнинг бехатар ва тез қатнаши учун мослаштирилди. Ғалвасой — Чимган оралиғида узунлиги 31 километрли янги автомагистраль қуриб битказилди.

Дарё юзасидан 8-9 терак бўйи баландликдаги тоғ қоялари сунъий равишда тикланган супаларга ўхшайди. Бугун дара бағридаги ана шу «супа»лар узоқ-яқиндан келган одамлар билан лиқ тўла. Гидроузел барпо қилинаётган жойнинг атрофи турли маркадаги машиналар билан, бинокорлар, қурувчи-мутахассислар билан гавжум бўлиб кетди. Бу ерда ҳамма дарёнинг таслим бўлишини зўр қизиқиш билан кузатмоқда.

Ҳа, кеча эрталаб соат тўққиз яримдан бошлаб ёнига «Чирчиқни жиловлаймиз» деб ёзилган юзлаб машиналар қаттиқ тоғ жинслари, бетон конструкциялар ортиб дарё қирғоғига қатор бўлиб кела бошлади. Бирин-кетин улкан автомашиналар тош, шағал, тоғ жинслари, бетон конструкцияларни келтириб дарёга тўка бошлади. Асов Чирчиқ аввалига бош бермади. Ўнлаб машиналардан тўкилган тош-шағалларни чирпирак қилиб оқизиб кетди. Катта ҳажмдаги бетон конструкциялардан бир қанчаси дарёга ташлангач, сув айланиб қолди. Турна қатор машиналар кетма-кет кела бошлади. Улар ўз устларидаги юкни устма-уст дарёга ағдариб турдилар.

Соат кундуз 3 га яқинлашганда дарё азимкор инсонга бўй сунди, жиловланди! Асрлар мобайнида ўз билганидан қайтмаган қайсар дарё инсон матонати олдида таслим бўлди — дарё бўғилди. Фақат унинг тагидан озгина миқдорда сув сизиб турарди. Шундан кейин мутахассислар майда шағал ва тупроқ тўкишни маслаҳат бердилар. Дарё бўғилди! Ҳа, Чирчиқ дарёси бўғилди!

Тўғон барпо қилинадиган жойда сув тўплана бошлади. Бу сув ўтган куни қуриб тамомланган улкан тоннель орқали 770 метр йўл босиб — Чотқол тоғи тагидаги метин-мустаҳкам сунъий дарё билан ташлама каналга туша бошлади. Тоғтешарлар ажойиб жасорат кўрсатдилар. Диаметри 11 ва узунлиги 770 метр бўлган тоннелни қазишда жуда кўп кишилар меҳнат синовидан ўтдилар. Бетончи Ҳасан Одилов, Салид Жумабоев, пармаловчи Зокир Қаюмов, тоғ мастери Иван Галлавен, проходкачилар бригадасининг бошлиғи Абдураҳмон Абдунабиев, мастер Рашид Ёқубов каби ўнлаб кишилар Фарҳод қаҳрамонлигига ўн чандон ортиқ даражада иш қилдилар. Мураккаб иншоот — тоннель белгиланган муддатда қуриб тамомланди.

Кечадан бошлаб Чирчиқ дарёси ўзанини ўзгартирди. Янги юздан оқа бошлади. Шу муносабат билан Чирчиқ дарасида тантанали митинг бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари беш йиллик топшириқларини бажаришда илк зафарга эришган Чорвоқ қурувчилари, механизаторлари, монтажчилари, арматурачилари, бетончиларини қутладилар. Биринчи бўлиб «Чарвакгэсстрой» қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ П. Нирковга сўз берилади. У қилинган ишлар ҳақида митинг қатнашчиларига сўзлаб бергач, қурилишни тезлаштиришда ёрдам берган мамлакатимиз, республикамиз саноат корхоналари коллективларига, қурилиш ташкилотларига, маҳаллий партия ва совет ташкилотларига чуқур миннатдорчилик изҳор қилади.

— Мен колхозчилар вакилиман, — дейди Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхозининг раиси ўртоқ И. Ҳолматов. — Сизларни янги муваффақият билан қутлайман! Бу колхозчиларимиз — деҳқонларимизнинг сизга йўллаган қизғин саломи деб билгайсиз. Сиз барпо қилаётган иншоот тўла қурилиб бўлгач, колхозимизга унинг катта нафи тегади. Биз деҳқончилик қилаётган жойларда 20 минг гектарга яқин ерни суғориш мумкин бўлиб қолади. Гидроқурувчилар, сизга навбатдаги ишларингизда катта муваффақиятлар тилайман.

◆ Чорвоқ гидроэнергетика иншооти — беш йилликнинг зарбдор қурилиши.
◆ *Нурхонанинг биринчи агрегати 1967 йилда ишга тушади.*
Чорвоқ ГЭСи Чирчиқ дарёсидаги 17-электрстанция бўлади.
◆ ГЭС тўла қурилиб бўлгач, ҳар йили халқ хўжалигига 2 миллиард 400 минг киловатт-соат энергия беради.
◆ *Бу ерда Ўрта Осиёда энг баланд 168 метрли тўғон тикланади.*

ЧОРВОҚ ГИДРОУЗЕЛИ ҚУРИЛИШИДА МИТИНГ

Митингда сўзга чиққан бетончилар бригадасининг бошлиғи Л. Семеняко, қурилиш комсомол комитетининг секретари Ю. Немченко, СССР Олий Советининг депутати, Чирчиқ электрохимия комбинатининг аппаратчиси А. Коснева, Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ёқубов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов ўртоқлар ҳам Чорвоқ бунёдкорларини эришилган янги зафар билан қизғин қутладилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Митингда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов, Тошкент шаҳар партия Комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов ўртоқлар иштирок этдилар.

Чинакам халқ сайилига айланиб кетган Чорвоқ дарасида карнай-сурнай овозлари, механизмларнинг ҳайқириғи, кишиларнинг қувончи акс-садо берарди. Бу садога қулоқ солсангиз Чирчиқ дарёсини ўз измига солган жасоратли қурувчилар шаънига айтилган гимнни тинглагандай бўласиз. Мана, Чорвоқ гидроэнергетика иншооти қурилишининг биринчи навбатига якун ясалди. Энди бу ерда 600 минг киловатт қувватга эга бўлган ГЭС, қарийб 2 миллиард кубометр сув сиғдира оладиган сунъий денгизни барпо қилишга бел боғланди.

Эртаги Чорвоқ мўл пахта, кўпдан-кўп мева ва сабзавот, қанчадан-қанча электр энергияси демакдир. Сув омбори қуриб битказилгач, Ўзбекистон зоғистон ССРда янгидан 150 минг гектар ерни суғориш имкони туғилади. ГЭС турбиналари ҳаракатга келиши билан у Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ, Янгиобод шаҳарлари корхоналарининг электр энергияга бўлган талабини янада яхшироқ қондиради.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

КОМСОМОЛ ХОДИМЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов комсомол ходимларининг Тошкентда ўтказилаётган республика семинари қатнашчиларини 30 сентябрда қабул қилди.

27 сентябрда бошланган бу семинарда комсомол ташкилотлари фаолиятининг энг муҳим масалалари, уларнинг иш форма ва методлари муҳокама қилинмоқда, орттирилган тажриба умумлаштирилмоқда. Семинар қатнашчилари ёзувчилар ва кинорежиссёрлар билан учрашдилар, Ўзбекистон пойтахтидаги йирик корхоналарда бўлдилар. (ЎзТАГ).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Вьетнам Демократик Республикасининг раҳбарлари Хо Ши Мин, Ле Зуан, Чионг Тинь, Фан Ван Донг ўртоқлар Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқларга жавоб телеграммаси юбордилар. Улар бу телеграммада Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг 21 йиллиги муносабати билан юборилган қизғин қутловлар учун Вьетнам халқи, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси, Вьетнам Демократик Республикаси Миллат Мажлиси ва ҳукумати номидан самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар.

* * *

Хитой Халқ Республикаси ташкил топган куннинг 17 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети, Хитой Халқ Республикасининг Раиси, Умумхитой халқ вакиллари мажлиси доимий комитети ва Хитой Халқ Республикаси давлат кенгаши номига табрик телеграммаси юбордилар. Улар бу телеграммада қардош Хитой халқига ва Хитой Коммунистик партиясига самимий қутлов ва энг яхши истакларини йўллайдилар. (ТАСС).

ҲУРМАТ тахтаси

Давлатга пахта сотиш планини муддатидан илгари бажарганлиги учун республика **Ҳурмат тахтасига ёзилади**

Сурхондарё областидаги **Бойсун райони** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Х. Холиқов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Н. Аъзамов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Х. Камолов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Т. Минглиев**).

УЛКАН ХИРМОНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 30 сентябрга бўлган

М А Ъ Л У М О Т

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

Қашқадарё	2,63	64,62	4,79	62,51
Тошкент	3,23	57,91	4,25	68,22
Сурхондарё	3,12	49,61	4,90	46,90
Бухоро	2,55	43,78	4,71	41,01
Фарғона	2,52	42,32	3,98	33,68
Андижон	2,63	41,09	4,59	31,44
Самарқанд	3,05	40,85	3,60	31,28
ҚҚ АССР	2,87	31,43	2,82	16,14
Сирдарё	3,55	29,38	4,42	34,16
Хоразм	2,15	23,18	1,64	7,93
Республика бўйича:	2,82	41,37	4,03	36,55

ҲАЁТ ФАРОВОН, ДИЛЛАР ЧАРОҒОН

Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонуннинг 10 йиллиги

Республикамиз меҳнаткашлари бутун Совет Иттифоқи халқлари қатори, бугун давлат пенсиялари тўғрисидаги қонуннинг ўн йиллиги кунини нишонлар эканлар, бахтли кексалик, оталарча меҳрибонлик учун партия ва ҳукуматимизга яна бир бор ташаккур билдирадилар.

Меҳнаткашларга пенсия, нафақа ва ёрдам беришни яхшилашга қаратилган, янги қонун чиққанидан буён ўн йил давомида республикамизда бу соҳада катта ишлар амалга оширилди. Бу қонун — мамлакатимиз экономикасининг юксалганлигини, халқ фаровонлигининг ошганлигини, миллий даромад ўсганлигини намойиш қилди.

СССР миллий даромад ҳажми жиҳатидан жаҳондаги энг йирик давлатлардан бири ҳисобланади. Улуғ юртимизда миллий даромаднинг тўртдан уч қисми истеъмол фондига сарфланади. Бу фонднинг 40 процентдан кўпроғи эса, кексалар ва меҳнатга яроқсиз бўлиб қолган кишиларга берилади. Бундай катта саховат, бундай инсонпарварлик буюк Ленин Ватанига, ҳаётбахш социалистик тузумга хос фазилатдир.

Пенсия иши такомиллаштирилиши билан пенсия ҳақи анча ошди. Жумладан, кексалик учун бериладиган пенсия 2 баравардан ортиқ, инвалидлик учун тўланадиган нафақа 1.6 марта кўпайди.

Меҳнат жараёни, шарт-шароитлари, кишиларнинг ёши борасида ҳам тартиб ўрнатилди. Пенсия кишиларнинг ишига, ёшига қараб жуда тўғри, тез ва имкони борича яхшироқ белгиланадиган бўлди. Айтайлик бирор киши аввалари бирор иш фаолияти бошлангунча, яъни болалик йилларида майиб бўлса, инвалидлик пенсиясини олишга ҳақсиз эди. Эндиликда, бундай шахслар инвалидлик пенсиясини оладилар. Янги қонунда, бундай қулайликлар кўп берилган.

Қарилик, инвалидлик ва боқувчисини йўқотган кишиларга ишлаган муддати етмаган тақдирда ҳам пенсия бериладиган бўлинди, қарилик ва инвалидлик пенсиялари маълум миқдорда оширилди.

Энг қувончлиси шундаки, пенсия олувчи гражданларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилди. Ҳозир ўлкамиздаги 509,6 минг киши давлатдан пенсия олади. Пенсияга чиқиш ёшининг қисқа, ишланган ойлар ҳажмининг ихчам белгилаганлиги, пенсия пулининг ортиқлиги, кексалик пенсиясига чиқувчиларга катта имкониятлар яратди. Бу катта қулайликлардан баҳраманд бўлган юзлаб ота-оналаримиз меҳнатлари роҳатини, кексалик фароғатини сурмоқдалар. 1956 йил октябридан 1966 йил 1 июлигача республикада қарилик пенсияси олувчилар сони 26.1 минг кишидан, 185,8 минг кишига кўпайди.

Муқаддас еримизни, ҳур халқимизни, афзал тузумимизни фашизм асоратидан, қуллик зулмидан асраб қолиш учун қонга-қон, жонга-жон бериб курашган ватанпарварларни, уларнинг оилаларини давлат нафақаси билан таъминлаш, социал таъминот ходимларининг муҳим вазифаларидандир. Элсевар давлатимиз ҳам Улуғ Ватан уруши қатнашчиларини юксак ардоқлайди. Шунинг учун ҳам биз ўз фаолиятимизда уруш инвалидларини, партия, халқ учун жон фидо қилган кишиларнинг оилаларини нафақа ва моддий ёрдам билан таъминлашга катта эътибор бермоқдамиз.

Меҳнаткашларни пенсия билан таъминлаш тобора яхшиланмоқда. Партия ва ҳукуматимиз социал таъминот ишига доимо катта эътибор бериб, нафақа миқдорини муттасил оширмоқда.

Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонун нафақа олувчи кишиларни моддий жиҳатдангина рағбатлантириб қолмай, уларга давлат йўли билан бериладиган ҳар қандай ёрдам кўламини ҳам кенгайтирди. Инвалидларни иш билан таъминлаш, уларга маиший хизмат кўрсатиш, ўзларига мос пойафзал, зарур ашёлар тайёрлаб бериш яхшиланди. Ўзбекистонда биринчи марта ҳам медицина бўлимига, ҳам дам олиш хоналарига эга бўлган махсус катта протез заводи қурилиб, ишга туширилди. Бундан ташқари, ҳозир республикамизда 5 та протез-ремонт устахонаси, 32 та инвалидлар ва қариялар уйи, меҳнат ветеранлари учун пансионат ишлаб турибди. Улуғ Ватан уруши инвалидларидан кўпларига бепул «Запорожец» автомашинаси берилди.

Инсон қадрини топган улуғ мамлакатимизда ҳар бир инвалид, ҳар бир қария давлатимиз эътиборида туради, ҳурматда яшайди. Бизда кимсасиз, бемор ота-оналар ҳам бутун ноз-неъматлардан баҳраманд. Ҳозирги кунда 4 мингга яқин киши қария ҳамда инвалидлар уйларида давлат ҳисобига яшамоқдалар. Уларнинг дам олишлари, даволанишлари учун барча имкониятлар ҳозирлаб берилган.

Янги қонун қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларини пенсия билан таъминлаш ишини юқори поғонага кўтарди. Колхозлар экономикасининг юксалиши билан қишлоқ аҳолисининг моддий-маданий ҳаёти равнақ топди. Колхоз аъзоларининг пенсия ҳамда ёрдам билан таъминланиши меҳнат активлигини оширишга, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга катта ёрдам берди. Янги қонунга мувофиқ, ҳозир 420 минг кишидан кўпроқ колхоз аъзоси пенсия олмоқда, 203 минг аёлга ҳомиладорлик учун нафақа тўланмоқда.

Социал таъминот бўлимлари ишига кенг жамоатчилик вакилларини жалб этиш—мураккаб масалаларни тез ва қулай ечиш, мавжуд хато ва камчиликларни тугатиш, хизмат маданиятини янада ошириш имкониятини бермоқда. Ҳозир республика социал таъминот бўлимларида 1270 штатсиз инспектор актив фаолият кўрсатмоқда, 1600 дан кўпроқ йирик корхона, ташкилот ва колхоз, совхозда жамоатчилик асосида ишлайдиган пенсия масалалари комиссияси иш олиб бормоқда.

Ҳар бир социал таъминот бўлими жамоатчи активлар сафини кенгайтиришга, улар билан ишлашни янада яхшилашга алоҳида эътибор бериши керак. Халқ билан алоқани мустаҳкамлаш учун социал таъминот бўлимлари корхоналарда, маҳаллаларда, меҳнаткашлар йиғилишларида ўз фаолиятлари тўғрисида муттасил ҳисоб бериб туришлари, кенг халқ оммасининг таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштириб, иш жараёнида унга амал қилишлари зарур. Шунда биз ишимизда учраб турадиган тўрачилик, сансалорлик каби хато, камчиликларни тезда тугатишга эришамиз.

Ҳамма соҳада бўлганидек, ишимизнинг муваффақиятли бўлиши кадрларга боғлиқ. Бизнинг соҳамизда кўп йиллардан бери ҳалол меҳнат қилиб келаётган, ўз ишини яхши биладиган, совет қонунчилигини чуқур тушунадиган кишилар оз эмас. Намуна кўрсатаётган ходимларни рағбатлантириш, уларнинг тажрибасини кенг ёйиш, семинарлар, кенгашлар ўтказиб туриш пенсия таъминотини яхшилашнинг зарур омилларидан биридир.

Биз маҳаллий партия, совет ташкилотларининг ёрдами, раҳбарлигида, КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш, республикада социал таъминот ишини янада яхшилаш учун ғайрат, матонат билан ишлаймиз.

В. СОДИҚОВА,
Ўзбекистон ССР социал таъминот министри.

Боку уй қуриш комбинатининг электр пайвандчиси К. И. Мясников ўз касбдошлари қатори янги Тошкентни бунёд этишга муносиб ҳисса қўшаётир. Моҳир электр пайвандчи кундалик топшириқларни 1,5-2 ҳисса ошириб адо этади. Юқоридаги суратда электр пайвандчи ўртоқ К. И. Мясников.

● ◆ ●

Пастдаги суратда эса Хўжайлидаги пахта тозалаш заводи ремонтчилар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Возиғ Зоировни кўриб турибсиз. Моҳир бригада бошлиғи ҳалол меҳнати туфайли яқинда Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

А. ТУРАЕВ ва
А. ХОДАКОВ (ЎзТАГ фотолари).

АФРОСИЁБ ВИСОЛИ

Асрлар бўйи уйқуда ётган Афросиёб уйғонди! Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих ва археология институтининг тарих фанлари доктори В. А. Шишкин раҳбарлигидаги бир группа ходимлари Афросиёбни «тилга» киритдилар. Унинг санъати, маданиятига доир жуда кўп далиллар, ёдгорликлар топдилар. VII—X асрларда қурилган пахса деворли уйларни, хилма-хил сопол идишларни, ганжга гуллар нақшиўйилган меҳмонхоналарни, Чўпонотанинг мармарсимон тошларидан қилинган кўчаларни кавлаб топдилар ва аниқладилар.

Қадимий ўзбек санъати ва маданиятининг намунаси бўлган Афросиёбни юзага чиқаришда институтнинг Т. Аъзамхўжаев, И. Аҳроров, М. Пачос, М. Н. Федоров, Л. Г. Брусенков, Ш. Тошхўжаев каби илмий ходимлари ташаббус кўрсатдилар. М. Пачос кўп йиллар қидирув ишларига қатнашиб, «Афросиёбнинг қадимий мудофаа даврлари» деган темада диссертация ёқлади.

Афросиёбдан топилаётган нақшли идишлар бир-биридан чиройли, бўёғи неча асрлардан бери сақланиб қолган. Тупроқ тагида ётиб айнимаган сопол идишлар кишини ҳайратда қолдиради. Бу топилмалар Самарқандга келиб кетаётган туристларни, четэллик меҳмонларни жуда қизиқтиряпти. Ҳа, улар Афросиёб висолини кўриб, ота боболаримиз ҳунарига ва санъатига қойил қолмоқдалар.

Самарқанддаги республика маданият ва санъат тарихий музейида Афросиёб ёдгорлигига бағишланган бўлим очилди. Бунга турли идишлардан ташқари Афросиёбда юқори табақаларнинг туяда юришлари, кузатувчи кишилар, шу даврдаги ғозлар (паррандалар) тасвирланган катта-катта расмлар қўйилган. Илмий ходимлар шаҳардаги маҳаллаларда, мактабларда Афросиёб ёдгорликларидан иборат кўргазмалар ташкил этишди. Бу кўргазмаларни турли ёш ва касбдаги кишилар зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Афросиёб ёдгорликларини сақлаш ва уни кенг ўрганиш тадбирлари кўрилмоқда. Самарқанд область ва шаҳар партия комитетлари, область ва шаҳар Совети ижроия комитетлари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих ва археология институти ходимлари билан биргаликда Афросиёб территориясини белгилаб олдилар. Келгусида Ўзбекистон санъати ва маданиятининг хазинаси бўлган Афросиёб топилмалари яна текширилади ва изланади. Яна янги ҳужжатлар топиш йўлида катта ишлар олиб борилади. Шу муносабат билан эртаиндин қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрида Афросиёбни ўрганишга бағишланган матбуот конференцияси чақирилади. Конференцияга совет ва чет эл журналистлари таклиф қилинади.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЖУРНАЛИСТЛАР АНЖУМАНИ

29 сентябрда «СССР Журналистлар союзи правлениесининг иши тўғрисида ҳисобот ва КПСС XXIII съезди қарорлари асосида совет журналистларининг вазифалари», «СССР журналистлар союзининг уставига киритиладиган ўзгартишлар тўғрисида»ги докладлар ва Марказий Ревизия комиссиясининг ҳисоботи юзасидан музокаралар давом этди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Кинематография Комитетининг Раиси А. В. Романов совет матбуоти ва совет журналистлари ватан кино санъатини ривожлантиришда катта ва муҳим роль ўйнаётганликлари тўғрисида гапирди.

Мандат комиссиясининг раиси В. И. Чернишев ўз докладида қуйидагиларни айтди: съездда матбуотнинг ҳамма турлари — марказий газеталардан тортиб, кўп тиражли газеталаргача ҳамма газеталарнинг вакиллари, информация агентликлари, радио, телевидение, журналлар, нашриётларнинг ходимлари қатнашмоқдалар.

«Маяк» радиопрограммаси Бош редакторининг ўринбосари Г. И. Зубков қуйидагиларни айтди: бизнинг съездимиз— биз журналистларнинг катта байрамидир.

Совет армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти бош сиёсий бошқармасининг вакили генерал-полковник М. Х. Калашник съезд делегатларига жанговар солдатлик саломини топширди.

Я. Н Засурский (Москва Давлат университети) ўз нутқини журналистлар тайёрлаш масаласига бағишлади. В. А. Малишев (Новости Матбуот агентлиги) фотожурналистика проблемалари ҳақида гапирди.

А. Т. Сааремяги (Эстония), И. И. Назаров (Озарбайжон), Ш. Х. Хамматов (Татаристон АССР), И. П. Каросас (Литва), Х. О. Овакимян (Арманистон) ўз нутқларида матбуот, радио ва телевидение ходимлари совет халқининг, чет эллик дўстларимизнинг орзу-умидларини оқлайдилар ва совет матбуотининг шонли ленинча традицияларини муқаддас билиб сақлайдилар, деб ишонч билдирдилар.

Съездга Венгрия, Ҳиндистон ва Югославия журналистик ташкилотларининг вакиллари келдилар.

«Крокодил» журналининг бош редактори М. Г. Семенов союз ва унинг правлениеси ишини анализ қилиб, журналистлар камчиликларга қарши курашишда партияга ёрдам беришлари, меҳнаткашларга маиший ва маданий хизмат кўрсатиш соҳасига активлик билан кириб боришлари лозим, деб айтди.

Кўпчилик нотиқларнинг нутқларида ижодкорлик, журналистик маҳорат, жанговар партиявий публицистика проблемалари тилга олиб ўтилди. М. А. Плешко (Молдавия), К. М. Кузнецов (Пермь), М. Д. Давиташвили (Грузия), В. Д. Дацюк (КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар академияси) шу ҳақда гапирдилар.

СССР Журналистлар Союзи правлениеси раиси вазифасини ижро этувчи Д. П. Горюнов якунловчи нутқ сўзлади.

СССР журналистларининг Кремль театрида уч кун давом этган иккинчи Бутуниттифоқ съезди 30 сентябрда ўз ишини тамомлади.

Делегатлар бугунги мажлисда саноқ комиссиясининг правлениега ва ревизия комиссиясига сайловлар тўғрисидаги ахборотини тингладилар. Журналистлар союзининг раҳбар органларига кўрсатилган номзодларнинг ҳаммаси сайланди.

Делегатлар «СССР Журналистлар союзи правлениесининг иши ва КПСС XXIII съезди қарорлари асосида совет журналистларининг вазифалари тўғрисида»ги ҳисобот доклади юзасидан резолюция, шунингдек союз уставига ўзгартиш ва қўшимчаларни қабул қилдилар.

Американинг Вьетнамдаги агрессияси муносабати билан СССР Журналистлари иккинчи Бутуниттифоқ съездининг баёноти гулдурос қарсаклар остида қабул қилинди.

Съезд Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ғоят баланд руҳ билан табрикнома йўллади.

(ТАСС).

□ □

СССР Журналистлар союзи правлениесининг пленуми

30 сентябрда СССР Журналистлар союзи правлениесининг биринчи пленуми бўлди. Правление раиси қилиб М. В. Зимянин, правление раисининг ўринбосарлари қилиб Б. С. Бурков ва Д. П. Горюнов сайландилар.

Правление секретарлари қилиб Н. А. Омонов, Ю. И. Баланенко, А. А. Вишневский, З. И. Есенбоев, Н. Я. Иверт, И. П. Каросас, Ф. Е. Клецков, Д. Ф. Краминов, М. С. Куртинин, Н. Н. Месяцев, Д. В. Вчедлишвили, И. И. Назаров, Х. О. Овакимян Я. Е. Пашко, В. М. Песков, М. А. Плешко, А. Т. Сааремяги, А. М. Субботин, А. Токомбаев, Л. Н. Толкунов, А. Х. Халимов, В. И. Чернишев, К. Ш. Шариповлар сайланди.

Ревизия комиссиясининг раиси қилиб Н. Х. Еселев сайланди.

(ТАСС).

СОВҒАЛАР ФАБРИКАСИДА

Тошкент «Сувенир» фабрикасидаги ўйинчоқларни кўрдик.

— Мана бу ўйинчоқни «карнайчи» дейдилар, — буни мен ўз шогирдларим билан тайёрладим,— дейди Тоир Тўхтахўжаев,—бадиий чизмакашлик цехида бундай ўйинчоқлар жуда кўп. Чиройли вазалар, пиёла-чойнак ва бошқа дид билан ишланган совғалар стендларни, столларни тўлдириб турибди.

Фабрикада суякдан ишланган «Пахта байрами», «Наманган олмаси» совға буюмларини (буларнинг автори Б. Богданов) ва фабриканинг бош инженери О. Мордухаев ишлаган «Доира», «Ўзбек қизи» сувенирларини ҳам кўрасиз. Туристларнинг диққатини ўзига жалб қилаётган бу оригинал совғалар 1967 йилда Канаданинг Монреаль шаҳрида очиладиган халқаро виставкага юборилади.

О. АПУХТИН.

ЖАНГОВАР ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

ДОВЮРАК

Янги Тошкентни бунёд этаётган ватанпарвар қурувчилар сафида меҳнат қилаётган оддий солдат Анатолий Резников ишдан сўнг Бешёғоч кўчаси бўйлаб бораркан, хонадонларнинг биридан ўт чиқаётганини кўрди. Аланга тобора кучаярди. Довюрак йигит ортиқча ўйланиб турмасдан ўзини ўт ичига отди. Ичкарига кириши биланоқ қўрқувдан бурчакка қисилиб турган 4-5 ёшлардаги қизчага кўзи тушди. Югуриб бориб, қизчани даст кўтарди-да, ташқарига отилди. Кейин бир неча уй жиҳозларини ҳам олиб чиқди.

Тўпланган қўни-қўшнилар солдатнинг довюраклигига қойил қолишди. Қизчанинг ота-онаси ўз фарзандларининг халоскорига чексиз миннатдорчилик билдирдилар.

Қ. ЗОКИРОВ.

ЗАФАР ЁР БЎЛСИН!

Биз она-Ватан олдидаги йигитлик бурчимизни шараф билан адо этмоқдамиз. Ҳарбий билим ва жанговар техникани мукаммал эгаллашга интилмоқдамиз. Бўш вақтларимизда радио орқали ёқимли куй ва қўшиқлар тинглаймиз, газета ва журналларда республикамиз ҳаётига доир хабарларни ўқиймиз.

Шу кунларда ўзбек пахтакорлари йиғим-теримни қизитиб юборганликлари қалбимизни қувончга тўлдирмоқда. Кўз ўнгимизда улкан «оқ олтин» хирмонлари гавдаланаётир. Манглайида қуёш нури ялтираб турган, икки чеккасига лўппи пахтани гул қилиб тақиб олган чевар теримчилар, моҳирлик билан «зангори кема»ни бошқараётган механизатор йигит-қизлар хаёлимиздан бирма-бир ўтмоқда.

Ҳа, бир вақтлар ўзимиз ҳам «оқ олтин» ишқида тунларни бедор ўтказар, қуёш ўз ётоғидан бош кўтармасданоқ ғўза пайкалларида қийғос очилган дурларни теришга ошиқар эдик. Қош қорайиб, қуёш ўз ётоғига кирганда ҳам қўлларимизни чаноқлардан уза олмасдик. Бир йилдан сўнг яна ўша кунлар қайтиб келади. Биз қадрдон пахтазорлар қўйнига қайтамиз.

3 миллион 750 минг тонналик улкан хирмон ишқида тер тўкаётган азамат пахтакорлар! Бу йил ҳам она-Ватан олдидаги ўз ваъдангизнинг устидан чиқишингизга ишончимиз комил.

Сизларга зафар ёр бўлсин, азиз ватандошлар!

И. НОРМАТОВ,
З. ҲАМРОЕВ.
Солдатлар.

* * *

Шунингдек, оддий солдатлардан И. Абдуллаев, А. Абдужалилов, А. Орипов, А. Абдураҳмонов, сержант Д. Сариев ва бошқа кўплаб ўртоқларнинг редакциямизга йўллаган мактубларида Ватанимиз посбонлари ҳаёти ҳақида ҳикоя қилинади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

БАРАКАЛЛА ЎҒЛИМ

Ишдан қайтаётган Нуъмонжон кўчадан 160 сўм пул топиб олди. Кўп қидириш оворагарчилик билан пул эгаси аниқланди. У 75 ёшли пенсионер Шамсиддин ота Мамажонов экан. Шамсиддин ота йўқотган пенсия пулини Нуъмонжондан олар экан:

— Баракалла ўғлим, кам бўлманг! — деди.

Бу йигит Охунбобоев район Шаҳартепа матлубот жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Нуъмонжон Содиқов эди.

Т. Парпиев.

30 ТИЙИНГА «МОСКВИЧ»

Қоракўл районида истиқомат қилувчи Аму-Бухоро канали партия комитетининг секретари Эргаш Ганжиевнинг омади келди. У 30 тийинлик лотерея билетига «Москвич» енгил машинаси ютди.

Б. Бекбоев.

СЕМИНАР

Андижон область ўқитувчилар малакасини ошириш институтида химия, биология, физика, математика ўқитувчиларининг бир ойлик семинари ўтказилмоқда. Тингловчилар завод-фабрикалар, ишлаб чиқариш корхоналари, мактаб-интернатларга экскурсияга бориб, илғор тажрибаларни ўрганмоқдалар, ўз малакаларини оширмоқдалар.

У. Раҳматуллаев.

«ҚОРА ЙЎРҒА» ЧАВАНДОЗЛАРИ

Янгийўлдаги профессионал-техника таълими билим юртини тамомлаган 30 йигит-қиз областнинг колхоз-совхозларига ишга жўнаб кетди.

М. Пейсенов.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг бир группа илмий ходимлари Гулистон районидаги колхоз ва совхозларда бир неча кун бўлиб, «В. И. Ленин ва Ўзбекистон», «Ўзбекистонда Октябрь революциясининг ғалабаси», «Ўзбекистон хотин-қизлари — коммунизмнинг актив қурувчилари» деган темаларда лекция ўқиди. Лекциядан кейин кинофильмлар намойиш қилинди.

О. Ризаев.

«БАХТ УЙИ»

Бўка райони марказида «Бахт уйи» очилди. Унинг биринчи меҳмони Д. Раҳмонова билан Б. Қосимов бўлишди. Ҳар икки ёшга тантанали равишда никоҳ гувоҳномаси топширилди.

О. Абдураҳмонов.

Газетхонлардан Р. Бойназаров (Денов), Т. Рўзибоев (Қарши), Д. Пўлатов (Нарпай), Ҳ. Иброҳимов (Гурлан), А. Зиёвутдинов (Наманган), Н. Йўлдошев (Краснодар шаҳри), А. Улуғов (солдат)лар ҳам ўз хат-хабарларида шу куннинг муҳим масалаларини ёритишга интилганлар.

ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Республикамизда 1967 йил учун газета-журналларга обуна қабул қилиш қандай боряпти?

◆ ◆

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

«Ҳазорбоғ» совхози коллективи 1967 йил учун 9.060 сўмлик газета-журналларга обуна бўлди. Денов районидаги Ульянов номли, Калинин номли, «Москва», Жданов номли ва бошқа колхозларда ҳам меҳнаткашлар газета-журналларга оммавий равишда обуна бўлмоқдалар.

— Келгуси йили ҳар бир колхозчи хонадони камида икки-уч хил газета-журнал олади, — дейди Ульянов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бобораҳмат Юсупов.

Ш. РАСУЛОВ,
Ш. ШОКИРОВ.

ҲАММА ГАЗЕТХОН

— Газета ўқимаган куним бир нарсани йўқотгандек кўнглим ғаш бўлади, — дейди ўқитувчи Ғ. Мусулмонов, — Кўлимга газета олишим билан дилим ёришади. Газета-журналлар ҳар бир касб эгасининг суҳбатдоши бўлиб қолди.

Ғаллаорол районидаги Пушкин номли мактабнинг 70 ўқитувчиси қисқа вақтда 1.200 сўмлик обуна чекига имзо чекди. Р. Бектошев, Х. Исрафилов, И. Ладная, Л. Чередниченко, В. Тамбаковалар янги йилнинг дастлабки кунидаёқ янги газеталарни олиб ўқийдилар. Чунки улар 1967 йил нашрлари учун бэрвақт обуна бўлдилар.

М. АЛИҚУЛОВ.

ЖОНКУЯР

Кува район алоқа бўлимининг ходими Одилжон Мамажоновни ҳамма ҳурмат қилади. Бу жонкуяр киши Калинин номли колхоз меҳнат аҳлига алоқа хизмати кўрсатади. Газеталар, журналлар, хат-хабарлар, турли телеграммалар, билдириш қоғозларини ўз вақтида эгаларига етказиб беради. Шу билан бирга обуна тўплашда ҳам жонбозлик кўрсатиб ишлайди. Ўртоқ О. Мамажоновнинг ташаббуси билан шу кунгача 2 минг сўмлик обуна тўпланди. Раимжон Хўжамқулов, Аҳмаджон Алиматов каби колхозчилар 3-4 номда газета-журналга ёзилдилар.

Колхозда обуна тўплаш қизғин давом эттирилмоқда.

Ф. АБДУЛЛАЕВ.

ХУШХАБАРЛАР ЭЛЧИСИ

Биз қадрдон республикамиздан узоқда йигитлик бурчини адо этмоқдамиз. Бағри кенг Ватанимизнинг қаерида бўлмайлик, севимли газетамиз «Совет Ўзбекистони»ни олиб ўқиймиз. Давлатга 3 миллион 750 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашаётган пахтакорлар, ҳормай-толмай меҳнат қилаётган чорвадорлар ва бошқа касб эгалари эришаётган муваффақиятларни билиб беҳад қувонамиз.

Газета хушхабарлар элчисидир. Шунинг учун ҳам бўлинмамизда хизмат қилаётган солдатлар янги йил учун газета-журналларга уюшқоқлик билан обуна бўлдилар. Келгуси йилда ҳам «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока», «Ўзбекистон маданияти», «Ёш ленинчи» газеталари, «Партия турмуши», «Муштум» журналларини оламиз.

О. УСМОНОВ,
А. ҚУРНИЕЗОВ,
Я. ҲАБИБУЛЛАЕВ,
С. ЕҚУБОВ,
Н. бўлинма солдатлари.

САНЪАТКОРЛАР — ПАХТАКОРЛАРГА!

МАРДЛИГИНГ КУЙЛАЙМИЗ, АЗИЗ ПАХТАКОР!

ПАХТА МАНЗУМАСИ

Мақсуд ШАЙХЗОДА,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

«Ўзбекистонда ҳамма нарса пахтани кўпайтиришга қаратилган: олимнинг фикри ҳам, механизаторнинг маҳорати ҳам, сувчининг заҳмати ҳам, партия арбобининг ташкилотчилик фаолияти ҳам...»*

Бу сўзларга қўшилиб тамом,
Деймаи: қилай рўйхатни давом.
Яъни — ҳофиз ашуласи ҳам,
Раққосанинг дилкаш рақси ҳам,
Рассомларнинг сўлмас нақши ҳам
Ва шоирнинг шеъри ҳам ҳар дам —
Бу мақсадга хизмат қилмоқда,
Пахтакорни иззат қилмоқда...
Балки, баъзи «нафосатбозлар»
Тайёрига айёр танқнозлар
Лабин чўзиб: «Шу ҳам гапми,— дер —
Тағин пахта, ҳамон шу мавзу,
Шоир бўлсанг ойни мақтаб бер,
Иқтисодга қовушмас ёзув!..»
Эҳ «санъат»нинг тентак муриди,
Гўзалликнинг қайда калиди?
Меҳнат завқи, ижод эмасми?
Ер, сероблик, ҳаёт эмасми?

* «Правда» 1966 йил, 8 сентябрь сонининг бошмақоласидан.

Ўз элининг дардин, қайғусин,
Қувончларин, тўйин, туйғусин —
Қаламига ёт билган шоир
Ўз юртида ёт ва мусофир.
Гарчи шундай қаламкаш ноёб,
Аммо, шояд топилса гоҳо,
Унга қандай бергаймиз баҳо?
— Турғун сувдек ўлик бир шароб,
На қондирар инсон ташнасин,
На кўтарар мастлик нашъасин.

* * *

Пахтакор дўст, ажрадинг, ҳайҳот,
Буюк куйчинг, чин нағмасоздан,
Жўралари лекин барҳаёт
Ибрат олиб ўлмас устоздан —
Куйлар сени замоналарда,
Ғафурона тароналарда.
Қайга юрмай, қаерга бормай,
Қай ўлкада шаҳарда турмай
Мени қутлар дўстлар саломи,
Ошноларнинг илиқ каломи.
Сўроқ тушар қаторма-қатор:
— Қай аҳволда ҳурматли пахта?
— Тинчдимми зилзила маккор?
— Адиб Ойбек нима ёзмоқда?
— Ҳеч кўрганми дўстим, айтингиз,
Навоийнинг театри зарар?
— Қулаб, чўккан эмасми ҳаргиз
Улуғбек деб аталган шаҳар?
Сўнгра, яна қайтадан улар
Пахтамизнинг соғлиғин сўрар,
Ҳа, ўзбекнинг фахри бепоён,
Қай бирини қилайин эълон?
Хоразмнинг ўлмас машъали
Оламаро порлар Беруний,
Фазокорлар қутлайди ҳали —
Улуғбекнинг юлдуз нурини.
Навоийдур шоирларга пир,
Мангу яшар «Ҳамса»си билан,
Фахрланса тугал лойиқдир
Ўзбек эли Ҳамзаси билан.
Жамоатчи, оташин котиб
Усмон ака чарчамас арбоб,
Бутун умрин халққа қаратиб
Ҳар соҳада очди янги боб.
Илмларнинг нозли сирдони,
Олимларнинг бош қадрдони
Ер ости бор гаплардан тўла
Воқиф эди Ҳабиб Абдулла.
Булар бизнинг миллий фахримиз,
Барчасига мангу меҳримиз.

* * *

Мадрасаю меросимиз ҳам,
Мармаримиз, шерозимиз ҳам,
Шафтолимиз, қовунимиз ҳам,
Кўк газимиз, олтинимиз ҳам,
Чевар терим машиналари,
Заррин ипак хазиналари...
Барчасидан очиқ баҳримиз,
Бари бизнинг миллий фахримиз.
Еримизда ва еримиздан,
Ақлимиздан ва теримиздан,
Вафомиздан ва меҳримиздан
Қишлоғимиз ва шаҳримиздан
Пайдо бўлиб чиққан неъматлар,
Унди мардлар қўйган заҳматлар.
Неъматларнинг кўзи, азизи,
Оқсоқоли, балим, раиси,—
Достон бўлиб кетган пахтамиз,
Шаънимизнинг маҳкам боиси,
Ёздик қирқ йил нақ бу ҳақда биз.
Бир-бирига боғлиқ ҳамиша,
Борлиқдаги ҳархил ҳодиса:
Кўнгилларнинг шодлиги,
Кўчалар ободлиги,
Улуғбекнинг ҳайкали,
Навоийнинг ғазали,
Олимнинг кашфиёти,
Қўшиқнинг нақароти,
Бўлсин, десак барқарор,
Бунга вазмин бир шарт бор:
Тоғ-тоғ бўлиб тошсин пахтамиз,
Йилдан-йилга ошсин пахтамиз!
Гап тамомлаб, қўйиб нуқта биз,
Рапорт берсак ҳуд шу ҳақда биз.
«Бор, либос бўл! — десак пахтамиз!»
Кўп ҳурматли, ўртоқ пахтамиз,
Булутдек соф, оппоқ пахтамиз!

* * *

Фикримизни қайрар олимлар,
Ихтиролар ўйлар олимлар,
Силаб турар дилни шоирлар,
Завқлантирар элни шоирлар.
Қўшиқчилар сарф этиб овоз,
Севгимизни қилар чиройлик,
Аммо саҳий пахтакор шоввоз,
Уйимизга бағишлар бойлик...
Улар иши — нозик, маънавий,
Бунинг иши — туз каби оддий;
Улар руҳий ҳузур гарови,
Бунинг иши — мўлчилик, моддий...
Бизга файзу барака берган
Пахтакорни улуғлайлик биз.
«Ватан —
Пахта —
Аҳдимиз!» деган
Удумларни қўриқлайлик биз.
Пахтакорни қутлар замона,
Пахтамиз, бу —
миллий тарона!
Бурчинг ўтаб, шоир куйлагин
Эл қудратин, тўкинчиликни,
Ёзмасам бу шеъримни бугун,
Виждон бермас менга тинчликни.

1966, сентябрь.

СЕНИНГ СУРАТИНГ

Раҳим АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР халқ рассоми.

Ўлкамизда олтин куз, тўкин-сочин фасл. Бу фаслнинг «олтин» деб аталишининг яна бир фазилати бор. Бу фаслда чинакам олтин — «оқ олтин» Ватанимиз хазинасига тўпланади. Олтинпазларнинг шу кунлардаги иши қизғин. Шу кунларда қишлоқ аҳлининг ҳам, шаҳарликларнинг ҳам ўй-мақсади, интилиши, гап сўзи битта — пахта!

Ҳамма тани-жони саломат инсонларнинг ўрни далада — пахта майдонида бўлиб турган шу паллада кўпгина мўйқалам соҳиблари ҳам этюдник, альбомни олиб илҳом манбаи — пахтазорда, ўз қаҳрамонлари ёнида бўладилар. Ҳаёт қайноғида унинг жилваларидан завқшавқ олиб, эзгу-ниятларини бўёқларда жонлантирадилар. Ижодда янги-янги қирраларни кашф этадилар. Шу долзарб, ғаниматкунлар пахтакор учун қанчалик азиз, қимматли бўлса, биз рассомларга ҳам шунчалик зарурдир. Буни қалбдан ҳис этган санъаткорларимиз дала кезишга, этюд чизишга отландилар.

Аввало «Жанговар қалам» агитбригадасининг ишини айтиб ўтиш яхши бўлур. Рассомлардан Ткачёв, Синицкий, Кагаров ўртоқлар машъал Хоразм пахтакорлари ҳузурига йўл олдилар. Улар ўша ерда «жанговар қалам» кўргазмасини ташкил этадилар. Жойларда бўлиб, илғор механизаторлар ва теримчиларнинг портретларини чизадилар, ёш рассом, Стрельников Сурхондарёга ижодий сафарга жўнади. Кундалик йиғим-терим суръатини тобора ошириб бораётган Тошкент область пахтакорлари ҳузурига ҳам кўпгина рассомлар ижодий сафарга чиқмоқдалар. Рассомларимизнинг катта группаси йирик пахтакор область Андижонга, оғир қийинчиликларга мардонавор бардош берган Фарғона водийсига, шу билан бирга бошқа областларга жўнаш тараддудини кўрмоқдалар.

Барча касбдошларим қатори бу шарафли ишга мен ҳам ўз ҳиссамни қўшиш ниятидаман. Чевар теримчилар, моҳир механизаторлар, чўнгбилак деҳқонларнинг завқли меҳнатини акс эттирувчи портретлар чизмоқчиман.

Биз, Ўзбекистон рассомларининг бу ижодий сафарларимиз давомида яратган асарларимиз навбатдаги республика кўргазмаларидан ҳамда Улуғ Октябрь ғалабасининг 50 йиллиги шарафига ташкил этиладиган тематик кўргазмадан ўрин эгаллайди.

Иззатхон Мирзааҳмедова кўп ва тоза пахта териб, Бўз районидаги «Янги турмуш» колхози коллективининг ҳурматига сазовор бўляпти. Кўпминг килограммчилар мусобақасида пешқадамлик қилаётган бу чевар қиз ҳар куни хирмонга 200-250 килограммдан «оқ олтин» териб тўкяпти. Суратда: И. Мирзааҳмедова.

Г. Кечкин фотоси.

Азамат Тошкентим

УЙҒУН, Ўзбекистон ССР халқ шоири.

Ўзбекистоннинг қуёшидан баҳраманд бўлиб, олтин водийлар, новвот ранг тоғларидаги зилол булоқларнинг сувини тотган ҳар бир кишининг шу кеча-кундузда мақсади, нияти битта. Бу ният ўзининг пахтаси билан қадим-қадимдан оламга танилган ўзбекнинг юзини бу йил ҳам қардошлар даврасида ёруғ қилишдир.

Равон йўлдаги машина спидометрининг кўрсаткичи борган сари оша боргандай бугун пахтамизнинг кўрсаткичи юқориламоқда. Кечаги рекорд бугун эътибордан тушиб қолмоқда. Ўнлаб колхозлар, бригадалар, звенолар йиллик пахта тайёрлаш планини 10-20 кунда бажариб қўйдилар. Пахтакорлар бири биридан ўзиш учун бир соат бўлса-да, маррага илгарироқ келиш учун улоқ чопмоқдалар. Зотан, пахта учун кураш бу юқори ҳосил учун курашгина бўлиб қолмай, ор-номус, қаҳрамонлик, қадр-қиммат, виждон учун курашдир. Чунки бу тупроқда ҳар бир кишига эл олдида қилган юмушига қараб баҳо берадилар. Азамат тошкентликларнинг маррада илгарилаб кетиши айниқса қувонтирмоқда. Негаки, бир неча ойлардан буён ер юзи халқларининг кўзи ҳам, қулоғи ҳам Тошкентда. Тошкентликлар ўзларининг алп характерлари билан бутун жаҳонни ҳайратга солмоқдалар. Тошкент жароҳати битиб, тикланмоқда. Гўё онадан янги туғилгандай қайта яшармоқда. Бир дарахт қулаган бўлса ўрнига ўнтаси экилди, илдиз отди. Пастаккина уй нураган бўлса салобатлиси, баҳайбати ўрнини эгаллаяпти. Бугун тошкентликлар яна бир қаҳрамонлик намунасини кўз-кўз қилмоқдалар. Айтишга осон, аммо Тошкент области ҳар куни 3 процентдан ошириб пахта топширмоқда. Хирмонлар чинорлар билан, қоялар билан бўй бўйлашмоқда. Айниқса оққўрғонлиқлар пойгада ҳеч кимни олдинга ўтказмаяптилар.

Тошкентда Нишонгул Қодирова каби Турсунойнинг сингиллари тилдан-тилга, дилдан-дилга ўтиб эл-юртга ўз меҳнати билан достон бўлмоқда.

Инобат Охунова, Мамажон Дадажонов каби паҳлавонлар ҳатто жаҳонни титратган Темур ҳам, Искандар Зулқарнайн ҳам сув чиқаролмаган чўллар мирзосида канал-канал сув оқизиб, неча-неча тонналаб «оқ олтин» ҳосилини олмоқда. Мен ўзим таниган, кўрган, эшитган қаҳрамонларнинг номини тизиб чиқиш учунгина жуда катта дафтарнинг варақлари ҳам етмайди, албатта. Бу қаҳрамонлар хусусан бизларни, санъаткорларни тўлқинлантирмай қолмайди. Булар санъатимизнинг бош қаҳрамонларидир. Зеро, санъатда ҳамиша олижаноб инсонлар бош қаҳрамон бўлганлар. Данкодай кишиларнинг йўлини ёритганлар. Ҳали адабиётдан ўрнини топмаган, ҳали рассомлар расмини чизмаган, композиторлар меҳнатини мадҳ қилмаган талайгина қаҳрамонларимиз бор. Биз санъаткорлар улар олдида қарздормиз. Келгуси асарларимизда биз уларнинг меҳнатини улуғлаб, олижаноб фазилатларини тасвирлаб қарздан узилиш ниятидамиз. Менинг азиз ватандошларим — пахта фронтининг забардаст дарғалари, сиз менинг янги ёзиладиган драма, шеър, қўшиқларимнинг қаҳрамони бўласиз. Мен сизларни хаёлан ўз асарларимнинг томирида кўриб турибман.

ЁР — ЁР

Собир АБДУЛЛА,
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

Минг «пўлат фил» устида минг қиз, йигит, ёр-ёр,
Енг шимариб ишқ аҳли тез келиб ет, ёр-ёр,
Қирғоғи йўқ кенг майдон кумушдек оқ, ёр-ёр,
Кумушдек оқ кенг майдон сенга илҳақ, ёр-ёр,
Сенга илҳақ «оқ олтин» терилсам дер, ёр-ёр,
Ёмғир ёғмай, давлатга берилсам дер, ёр-ёр,
Берилсам дер хирмонлар тоғдан оша, ёр-ёр,
Виждон аҳли, ишқ аҳли нелар шоша, ёр-ёр,
Шоша-шоша, дарёдек мавжланади, ёр-ёр,
Қўшиқлар ҳам тобора авжланади, ёр-ёр.
Авжланмаса тобора меҳнат гашти, ёр-ёр,
Пичинг отиб йигитлар, гап қўзғашти, ёр-ёр,
Гап қўзғашса йигитлар, қизлар кулар, ёр-ёр,
Кулгилардан, завқлардан хирмон тўлар, ёр-ёр,
Хирмон тўлар тўпланиб ҳар бир грамм, ёр-ёр,
Шу граммдан ўз ҳиссанг қўшгил сенам, ёр-ёр,
Қатралардан кўл ҳосил, заррадан тоғ, ёр-ёр,
Шу кунларга ҳамнафас бўлсанг ўртоқ, ёр-ёр,
Бўлсанг ўртоқ Собирга, қани, кетдик, ёр-ёр,
Қўлимиздан не келса, шуни этдик, ёр-ёр.

МЕҲНАТ МАДҲИ

Хайри ИЗОМОВ,
композитор.

Пахта — ифтихоримиз, шараф-шонимиз. Пахта — ғуруримиз, номус-оримиз. Шу кеча-кундузда ўша кўз нуримиз, туганмас, бебаҳо бойлигимиз «оқ олтин»нинг йиғим-терими айни авж палласига кўтарилган. Ҳар кимнинг фикру-зикри далада, ҳар кишининг нигоҳи кундалик ахборотда, қулоғи эфирда. Пахта фронтида кураш қизиб кетган. Хирмонлар кун сайинмас, соат-минут сайин ўсмоқда.

Азамат, толмас билак чевар теримчилар, «пўлат тулпар» чавандозларининг қўли-қўлига тегмайди.

Мана шундай долзарб, қизғин кунларда биз — санъат аҳллари бир чеккада туришимиз мумкинми? Ахир меҳнат, кураш, ижод бўлаётган ерда куй-қўшиқ янграб туриши табиий анъанаку, бизда. Катта меҳнат қилган киши мириқиб хордиқ чиқаради, дилрабо куй тинглаб, қўшиқ эшитади. Руҳига руҳ қўшилиб, янада ғайрати жўш уради. Азамат дала шунқорларига мана шундай хизматни биз — санъаткорлар бажаришимиз виждон бурчи эмасми! Ҳа, дарҳақиқат, бизнинг жойимиз ўша кураш майдонида — пахтазорда, дала шийпонларидадир. Шу кунларда санъаткорларимиз қаҳрамон дала меҳнаткашларига маданий хизмат қилишга отланганлар.

Маълумки, бастакорларимиз «оқ олтин» бунёдкорларининг ғолибона меҳнатларини тараннум этувчи кўплаб эсда қолувчи, хушёқим куй-қўшиқлар басталаганлар. Шер билак механизаторлар, чаққон чеварлар, дарёдай уйғоқ сувчилар, миришкор деҳқонларнинг шарафли касблари қанча-қанча бастакорларга илҳом бахш этган, қанча-қанча қўшиқларга мавзу бўлган.

Мен ҳам пахтакорларга бағишлаб бир қатор асарлар яратганман. Жумладан, «Қаҳрамон қизлар», «Ўзбек пахтаси», «Ватан қаҳрамонлари» ва бошқа қўшиқлар. Ўйлаб қарасам булар ҳали дарёдан томчи, холос. Ижоднинг уфқи кенг бўлганидай, орзунинг ҳам чеки йўқ. Хаёлимни кўпдан банд этиб, қалбимни жўш урдираётган мавзуларим бор. Ниятим — дала шаввозларининг эл-юрт олдидаги буюк меҳнатларини, уларнинг орзу-интилишларини мадҳ этувчи янги-янги қўшиқлар яратиш. Ҳурматли шоирларимиз билан ҳамкорликда ушбу орзуларимни тезроқ амалга оширсам, ўз асарларим билан пахтакорлар қалбини яйратсам, қувнатсам деган мақсад билан яшамоқдаман.

Улкан хирмон тантаналари кунларига тезроқ етайлик, азамат пахтакор дўстларим!

Онажоним

очерк

Назир САФАРОВ.
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

— ...Қизингиз бирам бийрон, бирам ширин бўлганки асти қўяверинг. Адам-адам! Адам қачон келадилар! — деб эсгинаси кетади. Кейинги кунларда қилдан қийиқ топадиган бўлиб қолди. Туриб-туриб ўзидан-ўзи бўталоқдек бўзлайди. Дар-дунёмизни қоронғи қилади қўяди.

— Ҳаммасига уруш сабабчи. Гитлер айбдор. Кечир мени Эркам, ихтиёр ўзимда бўлганда учиб етмасмидим. Ватанимиз фашист-газандаларидан озод қилинмас экан оналарнинг оҳ-зори, гўдаклар кўз ёши тинмайди... Мен бу сўзларни шунчайки сенга тасалли бериш учун ёзаётганим йўқ. Эркам. Кўпи кетиб ози қолди. Яна бир оз сабр қиласан, жоним Эркам. Қизчамни бағримга босиб тўйиб-тўйиб ўпарман. Сабр туби олтин дейдилар. Сабр қил! Сенга соғлиқ, сабр-қаноат тилаб сени жондан севган Усмоннинг.

— Фронтдан ёзган хатингизни ўқиб хўб йиғладим. Далада ғўза суғориб юриб ўқидим, қайта-қайта ўқидим, йиғидан ўзимни тиёлмадим. Кўз ёши тўкдимки, хафахонликданми, хатингизни ўқиб қувониб кетганимданми нима учун йиғлаётганимни ўзим ҳам билмасдим. Хатингизда «сабр қил!» дебсиз. Сабр қилмайманми! Сиз фронтга жўнаб кетган кунингизнинг роса учинчи ойида кўзим ёриди. Қизингиз мана беш ёшга киряпти. Бечора болам отага вор, танаси бошқа дард билмас, бу ҳақ гап. Лекин она кечираётган изтиробларни, юрак тўла қайғу-аламларини боланинг отаси Сиздан ўзга ким ҳам билади, тушина олади! Қизингизнинг отини нима қўйсам экан деб ўйлардим. Биров Ёдгорой қўя қол деса, бошқа биров Ўриной қўй дер эди. Қизимизга бундай отни раво кўрмадим. Нима учун деб сўрарсиз. Сизнинг ўрнингизга ҳеч ким ўрин бўла олмайди. Сиз биттасиз. Сизни бир нафас ҳам ёдимдан чиқармаслик учун аҳд қилиб қизчангизга Вазифа исмини бердим.

— Раҳмат сенга, жоним Эркам. Аҳдпаймонга содиқ вафодорим, Эркам. Сенга ўхшаган оналар бор, мендек оталарга завол бўлмайди. Қасамёд қиламан, оналар ҳурмати, Гитлер қанчалик қайсар, қанчалик баттол ва шафқатсиз бўлмасин, барибир бизни бош эгдира олмайди! Сен у ерда звенога бош бўлсанг, мен бу ерда фронтда бир звено қизил аскарларга бошман. Демак, фронт билан фронт орқаси эти-тирноқ. Тушунаман, ҳам звенога бош бўлиб отасиз болага тарбия бериш, боқиш, едириб-кийинтириш уруш шароитида оғир. Сизлар мададкор бўлмаганларингизда биздан кўра ўн баравар кучи кўп бўлган душманнинг юзини шарқдан ғарбга ўгирта олармидик. Мана йиртқич уяси Берлин остонасидамиз. Катта байрамга тайёрланавер жоним. Пушт-паноҳ падар бузрукворимиз Нурхон отамга мендан, қуролдош ўртоқларимдан алангали салом.

Сени, жигар пораси Вазифасини соғинган Усмонжонинг.

«Ғойибдан ҳозир бўлиб эшикдан кириб бориб қолсам,— дея шивирлади Эркаой, у аланг-жаланг атрофига қаради. Кенг пахтазор, кўм-кўк ғўза тупларида ғуж-ғуж шона кўсаклар. Шийпонда чой қайнатиб, беланчак тебратиб турган отаси Нурбобога кўзи тушди. Узоқ пайкалда ҳўкиз етаклаб қатор ораларини юмшатаётган бола билан аёл Эркаой томон қараб-қараб қўярди. Эркаой хаёлида Усмонжон шу топда гўё келиб қолаётгандек... — Вой ўлмасам мен бу ерда, Вазифа дала шийпонида ухлаб ётибди. Дадаси ростакамига келиб қолган бўлса-я, деб шивирлади у.

Эркаойнинг юраги орзиқиб кетди. У хаёл суриб ниманидир ўйлаб хўрсиниб, уҳ тортди.

— Уруш тугамасдан келолмайди — деди овоз чиқариб Эркаой. Усмонжон ориятли йигит, зиммасига олган вазифани сидқидил билан бажариб ҳаммани қойил қилиб келган йигит. Шунча йил колхоз фермасининг доктори бўлиб ишлаб, ўзига гард юқтирмади. Ҳали бу фронтку, фашистни енгмасдан қайтмайди, дея тасалли бериб, ўзини-ўзи овутди. У Усмонжондек йигитнинг жуфти ҳалоли бўлганидан фахрланди. Хатни буклаб чўнтагига солар экан, шукур, соғ-саломат, боши омон бўлса бир кун бўлмаса бир кун кириб келар деб, қўйди.

Эркаой секин ўрнидан турди. Суғорилаётган ғўза майдонини назаридан ўтказди. Шийпонга қараб йўл олар экан, эгатларда сизиб оқаётган сувга, мириқиб ташнаси қонган, қуёшдан нур, ердан озиқ эмиб, сўлғин шохлари жонланиб қадди ростлана бошлаган зумрад ғўза тупларига кўзи тушиб кўнгли ёришиб, баҳр-дили очилиб кетди. Эркаой ўз меҳнати самарасидан завқ олиб, руҳи кўтарилди. У Усмонжондан олган мактубни отаси Нурхон бобога ўқиб бериб хурсанд қилмоқ нияти билан, шийпонга йўл олганди.

* * *

Уруш тамом бўлди. 9 Май башарият учун унутилмас ғалаба куни бўлиб қолди. Гитлер ва гитлеризмни гўрга тиққан ғолиблларнинг олди ватанларига қайта бошлади. Кўчаларда байрам, хонадонларда тўй бошланиб кетди. Шундай тўйга кўпдан бери Нурхонбобо билан Эркаойлар ҳам ҳозирлик кўришарди.

— Эшикдан кириб келиш билан оёғи остига қўй сўясан, қизим! Яхши ният билан қўй боқиб, бўрдоқи қилган эди Нурхон бобо.— Ҳойнаҳой куёвинг ҳарбий кийимда келар, устига оҳорлик тўн, белига белбоғ, бошига дўппи кийгизарсан! — деб қизига уқтирганди ота. Эркаой Марғилон беқасамидан тўн бичиб, дўппини ўзи тикиб, бошоёқ сарпо ҳозирлаб, Усмонжон йўлида эрта-кеч кўзлари нигорон эди.

Кунлар ўтиб борар, Усмонжондан на хат ва на хабар бор. Оғир, юракларни эзувчи сукунат бошланди. Нурхон бобо, Эркаойларнинг бу зориқиш-зориқтиришга тоқатлари бардош берсада, Вазифани кўндириш қийин бўлди.

— Дилбарнинг дадаси келди. Қани менинг дадам, дадамни топиб берасан! — деб хархаша қиладиган бўлиб қолди Вазифа.

— Йиғлама оппоғим, даданг келаётганмиш. Сенга совғалар олиб келаётганмиш,— деб Нурхонбобо хиргойи қила бошлади:

Уйнасин ёр ўйнасин,
Кўзи хуммор ўйнасин,
Дадасини соғинган,
Дили гирён ўйнасин,
Бағри бурён ўйнасин.

Нурхонбобо хиргойи қилиб, қарсак чалар. Вазифа шумшайиб, қовоқ солиб жим турарди.

Шу вақт эшикдан бир неча одам кириб келди. Ота уларнинг истиқболига чиқди. Келганлар орасида эндигина фронтдан қайтган Бобоқул Пардаев ҳам бор. У оёғидан яраланган, панжаси кесиб ташланган, хасса таяниб, оқсоқланиб кириб келди. Нурхонбобо кўрпача ёзиб, уларни айвонга таклиф қилди. Меҳмонлар ташвишли, бетоқат кўринарди. Уларнинг юзларида одатдаги табассумдан асар ҳам қолмаган. Ҳаммасининг бўйни ҳам, кўнгли синиқ кўринарди. Улар жимгина ўтириб, одат бўйича юзларига фотиҳа тортишди. Сўнг аланг-жаланг теварак атрофга назар ташлаб олишди.

— Эркаой кўринмайдими? — оёғини авайлаб ўтирар экан сўради инвалид Бобоқул.

— Эрка далада. Айни ғўза парвариши қизиган пайт. Пахтакорсиз, ўзингиздан қолар гап йўқ.

— Шундай-шундай, тўғри айтасиз, вақт ғанимат — деди отанинг гапини маъқуллаб Бобоқул.

Ота қандайдир паришонхотир... У одатдаги «хушкўрдик» дейиш ўрнига бир нарса сезгандек «келинглар!» деб қўя қолди.

Нурхонбобо ранги қув учиб, бўзрайганча қотиб қолди:

— Бандалик отахон.

— Болагинам... Эл-юрт тиниб-тинчиб, энди елкамизга офтоб теккандa!.. эй менинг шўрлик бошим!...

Отанинг кўзидан маржон-маржон ёш қуйилди. Серажин бетининг жилгачаларида ёш ўрмалади, ўпкаси тўлиб ҳўнг-ҳўнг йиғлади.

Вазифа ҳайрон термулади. У ақлини таниб бобоси кўзида ёш кўрмаган. Боладек бўзлаб ҳўнг-ҳўнг йиғлашидан ҳанг-манг эди.

Таъзия билдириб, қора хат келтирганлар отага тасалли беришарди:

— Эркаойга оғир бўлди. Усмонжондек йигит онадан кам туғилади. Раҳматлик ундақа-бундақа дўхтирмиди, қачон кўрманг моллар туёғини кўпайтириш пайида жон куйдирар, тиниб-тинчимаган йигит эди.

Таъзия билдириш учун қора хат олиб келганлар шу хилдаги сўзлар билан ота дардига малҳам қўймоқчи... Аммо... қора хатдан маълум бўлишича Берлин учун бўлган энг сўнгги жангда Усмонжон Ғаниев бошидан қаттиқ яраланган. 1945 йилнинг 29 май куни госпиталда вафот этган.

* * *

Эркаой — Усмонжонларнинг ширин-шакар турмушига лаънати Гитлер, уруш раҳна солди. Чорак асрдирки Эркаой кўз очиб кўргани Усмонжон номини, муҳаббатини пок тутади. Усмонжоннинг қони ҳақи, Ватан учун фидо қилган азиз жони ҳақи, никоҳ куни берилган муқаддас аҳд-паймон ҳақи у меҳнат билан дўстлашди, довдираб қолмади, элдан ажралмади, яхшилар узатган қўлни маҳкам тутди. Коллектив ҳаёт, ҳалол меҳнатдан ўз бахтини топди.

Хотин кишининг эрга, оилага, фарзандга бўлган меҳр-муҳаббати, Ватанга садоқати, эл-юрт ишига жон куярлиги Эркаойнинг фаолиятида қуёшдек намоён бўлиб қолди... Эркаой бошига тушган беқиёс мусибат ва уруш шароити қийинчиликлари олдида ўзини йўқотмади. Кўпни кўрган пахтакор, ҳатам.— ҳиммат қария отаси Нурхонбобонинг меҳрибон бағридан колхозда ишлаб, отасиз етимча қизи Вазифани боқди, вояга етказди, ўқитди, билим берди. Пешана тери жамғармасидан эл олдига дастурхон ёзди. Тўй-томоша билан қиз узатиб муродига етди.

Йиллар ўтиб кетди. Ёмон кунлар яхши бўлди. Вазифа уч фарзанднинг онаси бўлиб қолди. Эркаой эндиликда Манзурахон, Алижон, Анварбекларнинг табаррук бувиси.

Эркабувининг суяги меҳнат билан қотди. У қарийб чорак асрдан бери пахта майдонида жавлон уради. Усмонжоннинг дўсти ва қуролдош ўртоғи, Ватан уруши инвалиди коммунист Бобоқул Пардаев бригадир, Эркабуви эса звенога бош. Бу миришкорлар бошчилигида коллектив меҳнати баракатидан бунёдга келтирилган «оқ олтин» хирмонини бир кўз олдингизга келтириб кўринг-а. Уйқусиз тунлар, хордиқсиз кунлар, аланга пуркаб турган саратон қуёшида ёниб, куйиб, терга ботиб ғўзаларни ишлаш унинг ёви-турли туман офатлар билан жанг қилиш... ахир осон бўлибдими!

Эркабуви билан эт-тирноқ бўлиб кетган звено аъзолари моҳир сувчи Араббой Санаев, Ёмғир Тошматов, механизатор Шерман Қурбоновлар билан тенглашув колхоздаги бошқа звенолар учун шон-шараф, иши бўлиб қолди. Эрка буви учун об-ҳаво ноқулай шароит писанд эмас. Гектаридан қирқ беш центнер пахта кўтаришни Эркабуви аллақачонлар расм қилиб қўйган. Комсомол ёшлар бригадасининг бошлиғи механизатор Худойқул Файзиев Эркабувининг издошларидан, ундан намуна олиб «пўлат от»ларини қамчиламоқда. Ёшлар, бу эзгу мақсад йўлида фидокорлик кўрсатяптилар. Ўтган йили ҳосилни 22 центнер ўрнига 38 центнерга етказишди. Пахтакор меҳнати, одамларда янги коммунистик муносабатни, тўқ, маданий оилаларни, техника билан муомала қила биладиган, ундан самарали фойдаланаётган янги бир авлодни вужудга келтираётир.

Сифат ўзгариши рақамларни ҳам ўзгартириб бораверади. 38 центнерга етказиб ҳосил кўтарган комсомол-ёшлар яқин орада 45 центнерга етказиб хирмон кўтара олишларига ишонмасдан бўладими? Ҳа, Эркабуви ҳам бу кунги чўққига бирданига кўтарилган эмас. Гектаридан ўн-ўнбеш центнер ҳосил олган қатор йиллар бўлган эди. Мана энди унинг марраси 45-50 центнер бўлиб қолди.

— Пахтакор учун бу ҳали марра эмас,— деб таъкидлайди, менга миришкор пахта устаси Эркабуви.

Ҳалол меҳнат ҳар вақт одамзодни улуғлаб келган. Буни биз мингларнинг бири коммунист ўзбек қизи Эркабуви Норхонова мисолида кўриб турибмиз. Бу олижаноб мард аёл ўз аҳдининг устидан чиқди. Улуғ Ватан уруши қурбони вафодор ёри Усмонжон Ғаниевга муносиб ҳайкал қўя олди. Бундан ўн икки йил бурун Эрка Норхоновага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилган эди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Раҳимахон Исломова раислик қилиб келаётган Крупская номли колхоз юлдузларидан бири Эркабуви шу кунларда ҳам шу юксакликда туриб меҳнат қилмоқда.

Каттақўрғон, Крупская номли колхоз.
1966 йил сентябрь.

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

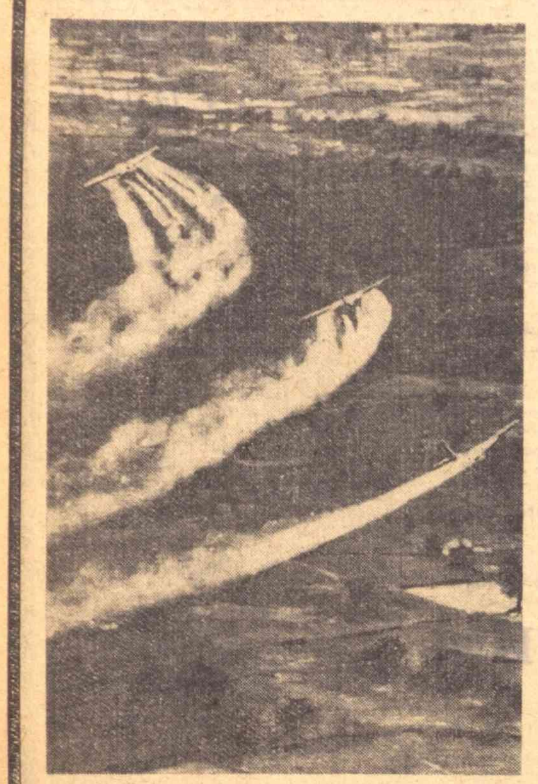

Жанубий Вьетнам. АҚШ авиациясининг самолётлари деҳқонларнинг далаларига заҳарловчи моддалар сочмоқда.
ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ВАХШИЁНА ҲУЖУМЛАР

ХАНОЙ, 29 сентябрь. (ТАСС). АҚШнинг 7-флоти кемаларида ва Жанубий Вьетнам ҳамда Таиланддаги авиабазаларда жойлашган Америка самолётларининг катта группалари 27 сентябрда Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво масофаларига бостириб кирди. Улар Куангбинь, Тханьхоа, Ниньбинь, Намха, Лангшон, Футхо, Иенбай ва Куангнинь вилоятларидаги аҳоли яшайдиган пунктларни ва саноат иншоотларини бомбардимон қилдилар ҳамда ўққа тутдилар. Бундан ташқари, Америка авиацияси демилитарлаштирилган зонанинг шимолий қисмига ҳужум қилди.

Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлиги алоқа миссиясининг Вьетнамдаги кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга юборган норозилик мактубида шу тўғрида гапирилади.

БИР ЖАМИЯТДАГИ ЖАНЖАЛ

Шу йил ёзда америкаликлар дам олган, бассейнларда ҳордиқ чиқарган ёки бейсбол ўйинлари билан шуғулланган бир пайтда Жон Берч жамиятининг асосчиси Роберт Уэлч худди теннис тўпи каби Қўшма Штатлар бўйлаб ғизиллаб юрди. Унинг иши бошидан ошиб-тошиб ётган эди.

Уэлч бу ҳақда ўзининг шахсий журнали «Америкэн опиньен» саҳифаларида «вақтимнинг анчагина қисмини у шаҳардан бу шаҳарга юриб ўтказдим, жамиятимиз аъзолари ўртасида айрим келишмовчиликлар мавжудлиги сезилиб қолди», деб ёзди.

Хўш, уларга хос «келишмовчиликлар» нимадан иборат? Бу саволга Америкада чиқадиган «Тайм» журнали жавоб беради. Маълум бўлишича, жамият ичида...келишмовчиликлар пайдо бўлган. Ўта ўнг гуруҳ вакилларидан иккитаси — берчизм «назариячилари» Ревило Оливеро ва Слободан Драшкович Уэлчга қарши чиққанлар. Улар Уэлч «жамиятни асосий вазифасидан четга чиқариб юбораётгани, яъни уларни коммунизмга қарши қуролли курашдан чалғитаётгани ва шу сабабли жамиятда парокандалик юз бераётгани» тўғрисида оғиз тўлдириб гапирмоқдалар.

Калифорниялик собиқ конгрессмен, ҳозир эса берччиларнинг матбуот масалалари бўйича офицери Жон Русселот жамият аъзолари сонининг камайиб кетаётгани тўғрисида кўзёши тўкмоқда. Бироқ, унинг бу кўз ёшлари қалбакидир.

«Тайм» журналининг таъкидлашича, «жамият янги аъзоларни қопқонга илинтирмоқда». Унинг бош штаби Белмонто шаҳрида (Массачусетс штати) ҳамон гуллаб-яшнамоқда.

Шуни қайд қилиш керакки, пул дотациялари ҳамон узлуксиз келиб турибди. Агар 1964 йилда бюджет 3 миллион 300 минг долларга яқин бўлса, бу йил у 6 миллион доллардан ошиб кетди. Жумладан ўтган йили берччиларнинг «ўқиш хоналари»гина 4 миллион доллар даромад келтирди. Ойлик «Америкэн опиньен» журнали, ойлик бюллетень, «Ревью оф ньюс» ҳафталик журнали ва ҳар куни «Жон Берч рипорт» номи билан эшиттиришлар бераётган 175 та радиостанциядан келаётган даромадлар бундан мустасно.

«Аъзолар сонининг камайиб кетаётгани» тўғрисидаги бунчалик шов-шувнинг, «келишмовчиликлар» тўғрисидаги гап-сўзларнинг сабаби нима? Жавоб оддий. Бу ерда гап ҳокимият учун кураш тўғрисида, Америкада «ультра»лар ҳаракатига раҳбарлик учун кураш тўғрисида, уларнинг кўп миллионли долларлар ресурсига хўжайинлик қилиш ҳуқуқи тўғрисида боряпти.

«Бизга яна бир неча юз минглаб содиқ одамлар керак,—деди яқинда Уэлч.— Шундагина ҳақиқат тантана қилади».

У, яқинда Американинг 50 та штатидаги конгрессда «ўз кишиларимиз бўлади» деб оммавий равишда онт ичди.

...Айрим америкаликлар берчизмни «ўтмишнинг тўлқини» деб атамоқдалар. Бироқ, воқеалар ҳозирги Қўшма Штатлардаги ўтмиш бугунги кун билан узвий боғланганлигини кўрсатмоқда. Чунки, бу ерда агрессия ва зўравонлик мамлакат ҳукмрон доиралари сиёсатининг негизини ташкил этади.

Б. АЛЕКСЕЕВ.

ЎҒИРЛАНГАН... ПОЛИЦИЯ

Ганновер шаҳрида (ГФР) полициячиларнинг халқаро қурол кўргазмасини ташкил этиш тўғрисидаги таклиф кимдан тушганлиги номаълум. Лекин бу таклиф жуда кўп кишиларни қизиқтирди. Бунинг учун Ганновер шаҳри танланганлиги ҳам бежиз эмас. Чунки, бу шаҳар кейинги йилларда йирик ўғриларнинг, айғоқчиларнинг маркази бўлиб қолган эди.

Кўргазма Ганновер ўғриларида қатта қизиқиш туғдирди. Айниқса АҚШ полициячилари бунинг «ҳиди»ни биринчи бўлиб сездилар. Кўргазманинг дастлабки куниёқ Америка стендидан олтин суви югуртирилган иккита шериф юлдузи йўқолди. Шундан сўнг бошқа бир стенддан бир ярим метр узунликдаги қадимий тўппонча йўқолгани маълум бўлди.

Шундан сўнг кўргазмада қоровуллар сони икки баравар кўпайтирилди. Лекин бу ҳам ёрдам бермади. Қурол-яроғлар ҳар куни йўқолаверди.

ГФР полициячиларининг стендидан автомат-пистолет ва портатив микрофон йўқолди. Кўргазманинг сохта тангалар қўйиладиган бўлимига фақат полициячиларнинг ўзлари ва фахрли меҳмонларгина қўйилар эди. Ажабо, бу бўлимдаги бирдан-бир ҳақиқий танга ҳам йўқолиб қолди. Сохта тангалар эса ўз жойида турибди. Бу воқеа Ганновер полициясининг обрўйига путур етказди. Кўп қидиришлар ҳеч қандай натижа бермади. Ўғрини топа олмадилар.

Қизиқ, эҳтимол ўғриларни шаҳардан эмас, балки полициячиларнинг орасидан қидириш керак бўлиб қолар. Чунки, Ғарбий Германия полициячиларининг ўзлари ҳар қандай малакали, моҳир ўғрилардан қолишмайдиларку! (АПН).

ХАЛҚАРО КАЛЕНДАРЬ

НИГЕРИЯ ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ

Африка қитъасида чет эл мустамлакачилари томонидан таланмаган, миллий бойликларидан маҳрум бўлмаган бирорта давлат йўқ. Ҳозирги Нигерия ҳам худди ана шундай давлатлар жумласига киради. Бу ерда яшовчи халқлар 300 йилдан кўпроқ вақт мустамлакачилар исканжасида кун кечирдилар. Нигерияни олдин Португалия, сўнгра Англия мустамлакачилари таладилар, асрлар бўйи яратилган маданиятни оёқ ости қилдилар. Шунинг учун ҳам колумбит каби нодир минералларни қазиб чиқариш, пальма мойи ва пальма ёнғоғи етиштиришда жаҳонда биринчи ўринни эгаллайдиган Нигерия, инглиз журнали «Спектейтор»нинг ёзишича, аҳолисининг билими даражаси жиҳатидан дунёда энг охирги ўринда туради.

Нигерия Ғарбий Экваториал Африкада жойлашган. Аҳолисининг сони жиҳатидан қитъадаги энг йирик мамлакат бўлган Нигерия халқи 250 дан ортиқ турли этник группалардан иборатдир. Улар тили, урф-одатлари ва традициялари жиҳатидан бир-биридан фарқ қиладилар. Мустамлакачилар ҳукмронлик қилган даврда мамлакатнинг битмас-туганмас ер ости бойликлари, деҳқончилик маҳсулотларини талашда аҳоли группалари ўртасидаги низолардан кўпроқ фойдаландилар.

Бироқ, мустамлакачиларнинг турли игволари, найранглари узоқ давом этмади. Нигерия ўз мустақиллиги учун, янги ҳаёт учун курашни тўхтатмади, аксинча, озодлик учун курашни кучайтириб юборди. 1945 йилдаги умумий иш ташлаш, 1949 йилдаги кучли ғалаёнлар мустамлакачиларни чўчитиб қўйди. Улар халқ ғазабидан қўрқиб, 1960 йил 1 октябрда Нигерияга мустақиллик беришга қарор қилдилар. Шундай қилиб, 1960 йил 1 октябрь куни Нигерия пойтахти Лагос шаҳрида миллий мустақиллик байроғи кўтарилди.

Нигерия ҳукумати миллий мустақиллик берилгани билан мамлакатни юксак тараққий этган мамлакатга айлантириш осонликча мумкин бўлмаслигини яхши тушунарди. Шунинг учун ҳам бу ерда мустақилликка эришилиши биланоқ энг аввало аҳолининг билимини оширишга эътибор берила бошлади. Масалан, Ибадан шаҳридаги яккаю ягона университет колледжи университетга айлантирилди ва янгидан тўртта колледж очилди.

1962 йили мамлакатда иқтисодий ривожланишнинг олти йиллик плани амалга оширила бошлади. Бироқ, иқтисодий ривожланиш планлари тўғрисида сўз кетганда бу асосан хусусий капитал ва айниқса Америка, Англия, Ғарбий Германия, Голландия, Италия капитали билан боғлиқ эканини қайд қилиб ўтмасдан бўлмайди. Нигерия газеталарининг ёзишича, чет эл капитали эгалари ўз навбатида кўпроқ фойда олиш йўлини тутмоқдалар. Нигерия мустақил давлат сифатида яшаётган давр ичида жуда кўп проблемаларни ҳал қилишга мажбур бўлди. Уларнинг ҳаммаси, шубҳасиз, чет эл капитали ёрдами билан амалга оширилди.

Нигерияда ҳали иккинчи жаҳон уруши бошланмасдан олдин «Шелл» ва «Бритиш петролеум» монополиялари нефть қидириш ишларини бошлаган эдилар. Қидириш ишлари жуда ҳам секинлик билан амалга оширилди. Амалда 1956 йилгача бу ерда нефть қазиб чиқарилмасди. 1964 йили мамлакатда нефть қазиб чиқариш 5,6 миллион тоннага, 1965 йилда 13 миллион тоннага етди. Нигерия Африканинг иккита «нефть гиганти» — Ливия ва Жазоирга етай деб қолди. Нигерия ҳукумати чет эл фирмаларига нефть қидириш ишларини кенг кўламда олиб боришга рухсат берганлиги учун ана шундай бўлган эди. Ҳукумат бу сиёсатни ўтказар экан, мамлакатнинг иқтисодий жиҳатдан қолоқлигини тугатиш ва унинг молиявий аҳволини яхшилашга умид боғлаган эди.

Буларнинг ҳаммаси Нигерия халқининг гарданига туша бошлади. Шунинг учун ҳам мамлакатда турли-турли ғалаёнлар кўтариб турилади. Улар асосан маҳаллий феодаллар томонидан рағбатлантирилади. Масалан, шу йил январь ойида Нигерияда жуда катта сиёсий кризис рўй берди. Мамлакатда ҳарбий тўнтариш ясалиб Балева ҳукумати ағдарилди ва Нигерия қуролли кучларининг қўмондони Агийи — Иронси ҳокимият тепасига чиқди. Бироқ, мамлакат ичидаги феодаллар ўртасида келишмовчиликлар тўхтамади. 29 июль куни Иронси ҳукумати подполковник Говон бошлиқ ҳарбий ҳукумат билан алмашди. Бу ҳукумат армия қисмлари томонидан қилинган ҳаракатлар натижасида юз берган жиддий миллий фожианинг оқибатларини тугатиш, халқнинг турмуш фаровонлигини яхшилаш тўғрисида ҳали бирор расмий баёнот бергани йўқ.

Лекин, шу йилги тўлқинлар айрим шахсларнинг, партиялар ва қабилаларнинг ролини аниқлашга, фактларни тўғри тушунишга имкон берди. Халқ социалистик мамлакатлар, айниқса Совет Иттифоқи халқларининг тажрибасини ўрганишга интилмоқда. 1964 йили Нигерия қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳеч ким сотиб олмаган бир пайтда Совет Иттифоқи нигер халқи етиштирган какаони сотиб олди. Бир группа нигер ёшлари Совет Иттифоқи олий ўқув юртларида касб ўрганиб кетди. Шубҳасиз, бу ёшлар Нигерия саноати, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда ўз мамлакати халқларига катта фойда келтирадилар. Совет кишилари дўст нигер халқига мустақиллик эълон қилинган кун муносабати билан мамлакат экономикасини тараққий эттириш, уни чинакам озод, эркин ривожланиш йўлига тушиб олган мамлакатга айлантириш учун курашда янги-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Б. ЮСУПОВ.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК. 28 сентябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотида аъзо бўлган 49 давлат Ғарби-Жанубий Африка масаласига доир резолюция лойиҳасини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXI сессияси муҳокамасига тақдим этди. Резолюция лойиҳасида Ғарби-Жанубий Африкадаги аҳвол кишиларни ғоят ташвишлантириб қўйганлиги таъкидланади. Бу аҳвол «Гаагадаги халқаро суднинг шу йил 18 июлдаги қароридан кейин янада хатарли бўлиб қолди». (Маълумки, халқаро суднинг бу қарори аслида Жанубий Африка Республикасининг Ғарби-Жанубий Африкага эгалик қилиш «ҳуқуқи»ни тасдиқлаган эди).

Бу резолюциянинг авторлари Бош Ассамблеяни Ғарби-Жанубий Африка халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш, озодлик ва мустақиллик ҳуқуқини таъкидлашга, Жанубий Африка Республикасини Ғарби-Жанубий Африкани бошқариш мандатидан маҳрум этишга чақирадилар, шунингдек шу резолюцияга мувофиқ Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тегишли органининг ўз вазифаларини бажаришга имконият берилишини таъминлаш учун самарали чоралар кўришни Хавфсизлик Кенгаши зиммасига юклашга даъват этадилар.

Шу резолюциянинг авторлари орасида Жазоир, Афғонистон, Бирма, Конго (Браззавиль), Конго (Киншаса), Кипр, Кения, Гана, Гвинея, Ҳиндистон, Мали, Нигерия, Покистон, Сомали, Сурия, Туркия, Бирлашган Араб Республикаси, Танзания ва бошқа мамлакатлар бор.

НЬЮ-ЙОРК, 29 сентябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Франция ташқи ишлар министри Кув де Мюрвиль кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 21 сессиясининг эрталабки мажлисида умумий сиёсий мунозарада сўзга чиқиб бундай деди: Вьетнамда тинчлик ўрнатилишига олиб келадиган чорани кўриш Қўшма Штатларгагина боғлиқдир. Министр айтдики, Вьетнам можаросини ҳарбий йўл билан эмас, балки сиёсий йўл билан ҳал этиш зарур. Бунинг учун эса, Женева битимларига риоя қилиш керак. Жанубдаги, шунингдек Шимолдаги Вьетнамликларнинг ўз проблемаларини ташқаридан аралашувга йўл қўймай ўзлари ҳал этишлари учун имконият бериш зарур. Вьетнамни бирлаштириш проблемаси вьетнамликларгагина хос проблемадир. Бу проблема вақти келиши билан тўла мустақиллик шароитида улар ўртасида бўладиган келишув йўли билан ҳал этилади, деди у.

Франция ташқи ишлар министри Хитой Халқ Республикасига унинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ўрнини беришни ёқлаб гапирди ва ядро қуролининг тарқатилишига йўл қўймаслик проблемасини ҳал этиш «кутилмаган ғовларга дуч келаётганлиги» тўғрисида таассуф билдирди. Нотиқ Европада «ҳамма муносабатларни нормаллаштиришга интилиш» мавжуд эканлигини таъкидлади ва Франция ҳам «воқеаларнинг оқилона ривожланиб боришига қўлидан келган ҳиссасини қўшиш билан бахтиёрдир, чунки воқеаларнинг шу тарзда ривожланиши совуқ уруш халақит берган нормал муносабатларга ва аввалги традицияларга қайтишдан далолат беради... Франция ўз фикри Ғарбий Европада ҳам, Шарқий Европада ҳам маъқулланиб, қўллаб-қувватланаётганлигидан хурсанддир», деди.

Сингапур вакили Кумарасвами ўз нутқида Вьетнамдаги уруш давом этаётганлиги муносабати билан ташвишланаётганлигини айтди ва можарони бартараф қилиш керак, деди. У ҳам Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ҳуқуқларини тиклашга даъват этди.

Эрталабки мажлисда Перу ва Аргентина вакиллари ҳам сўзга чиқдилар.

СУВ ТОШҚИНИ ҚУРБОНЛАРИ

ЛОНДОН, 29 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Вьентьяндан хабар беради: Лаосда Меконг дарёсининг суви тошган вақтда 200 киши ҳалок бўлди.

Табиий офат натижасида мамлакатдаги шоли ҳосилининг 20 проценти нобуд бўлди. Маҳаллий мутахассислар 1.080.000 долларлик зарар етди, деб ҳисоблайдилар.

ТАТАР ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРИГА ОБУНА БЎЛИНГ

Орденли Татаристон Автоном республикаси кўп миллатли, Улуғ Ватанимиз халқларининг қардош оиласида гуллаган республикадир. Республиканинг пойтахти Қозон шаҳри— олий ўқув юртлари, маданият саройлари, кинотеатр, клублар ва боғлар шаҳридир. Коммунистлар партияси, Совет давлатига асос солган улуғ доҳиймиз В. И. Ленин мана шу азим шаҳарда ўқиди, мана шу ерда революцион фаолиятини бошлади.

Қозон шаҳрида татар тилида бирмунча газета ва журналлар нашр қилинади. Бепоён Ватанимиз, шунингдек, Татаристондаги кундалик янгиликларни, қизиқ воқеалар, фан ва техника янгиликлари, илғор тажриба, коммунистик меҳнат илғорлари, чет эллардаги воқеалар ҳақида Татаристон ўлка комитети, Татаристон Олий Советининг ва Министрлар Советининг органи «Социалистик Татаристон» газетаси ёритиб боради. Бу газетани биргина Татаристонда эмас, Иттифоқимизнинг бошқа республикаларида яшовчи татарлар ҳам қизиқиб ўқийдилар.

Ўқувчиларимиз «Қозон утлари» журналини ҳам жуда қизиқиб ўқийдилар. «Қозон утлари» Татаристон ёзувчилар союзининг органи. Бу журналда шу йилнинг охирги ойларида ва 1967 йилда янги-янги бадиий асарлар ёритилиши планлаштирилган. Жумладан Сагит Тожиддиновнинг «Ўлимдан ҳаётга» номли ҳужжатли қиссаси эълон қилинади. Бу асарда немис-фашистлари қўлига асир тушган турли миллат кишиларининг Дахауэ концлагерида фашизмга қарши олиб борган курашлари, уларнинг ҳаёти тасвирланган. Ўзининг шеър, поэмалари ва драмаси билан ном чиқарган Ахсан Баяновнинг бир қанча янги асарлари журналнинг келгуси сонларидан ўрин олади.

Машҳур ёзувчимиз Гумар Баширов «Туғилган жойим яшил бешик» номли автобиографик қиссасини ёзиб бўлди. Редакция журналнинг биринчи сонини мана шу қисса билан бошлайди. Фотиҳ Ҳусни, Наби Давли, Ғариф Охунов Рафаэл Туҳфатуллин каби ўнлаб ёзувчиларнинг асарлари журналнинг 1967 йилги сонларида босилади. Журналда классик адабиёт намояндаларининг асарлари, очерклар, танқидий мақолалар, рецензиялар, эсдаликлар ва бошқа бадиий асарлар нашр этилади.

Қозон шаҳрида болалар учун «Ёрқин» журнали нашр этилади. Унда татар совет ёзувчиларининг рус ва бошқа қардош халқлар адибларининг болалар учун ёзилган энг яхши қиссалари, ҳикоялари, поэмалари, турли миллат халқларининг эртаклари, композиторларнинг янги ашулалари нашр этилади.

Қозон шаҳрида татар тилида «Чаён» журнали, «Татаристон ёшлари», «Ёш ленинчи» газеталари нашр этилади. Биз юқорида таништириб ўтган татар газета ва журналларига ўзбекистонлик ўқувчилар, газетхонлар, журналхонлар ҳам обуна бўлади, деган умиддамиз.

Иброҳим ВАЛИЕВ,
журналист.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар, 9.30 — Балетлардан рақслар, 9.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тож.), 10.10 — «Зеҳни тез тулки» сюитаси, 10.30 — Топишмоқли концерт, 10.55 — Медицина темаларида (суҳбат), 11.10 — Халқ контролёрларининг диққат марказида, 11.25 — Опералардан парчалар, 12.15 — Спорт (рус.), 12.30 Ўзбекистон композиторларининг асарлари, 13.30 — Фортепьяно пьесалари, 16.15 — Музикали соат (ёшлар учун), 17.20 — Уйғур куйлари, 18.10 — Ҳазил қўшиқ ва лапарлар, 18.30 — Концерт (кекса ижрочилар), 19.20 — Озарбайжон куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси, 20.30 — Концерт (Совет Армияси жангчилари талабига мувофиқ), 21.20 — Концерт («Зангори кема» капитанлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Эстрада концерти, 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Телевизион янгиликлар,** 17.20 — **Мульт-фильм,** 17.40 — **Яширин фронт** (телефильмнинг 2-серияси), 18.10 — **Ғазалхон ёшлигим** («Ёшлик» студияси), 19.10 — **Ҳужжатли фильм,** 19.30 — **Эстрада концерти.**

20.10 — **Марказий телестудия кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Марказий телестудия кўрсатади.**

Тошкент кўрсатади

Ўзбек тилида: 20.10 — **Тошкент янгиликлари,** 20.20 — **Адабий эшиттириш,** 21.10 — **Ҳужжатли фильм,** 21.30 — **СССР халқлари куйлари,** 22.00 — **Бадиий фильм.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/X да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Анда.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/X да **Ой тутилган тунда,** 2/X да **Қотил.** Спектакллар кеч соат 7 да бошланади.

1966 йил 11 октябрь кундуз соат 2 да, Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг илмий совети мажлисида (Ўзбекистон кўчаси, 23-уй)

Ш. А. Орифжонов — химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ёғ кислоталари ва пахта мойининг радиацион оксидланиши» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

14-КЎПРИК ҚУРИШ БОШҚАРМАСИГА

ғишт терувчилар, бетончилар, арматурачилар, монтажчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай асосида.

Шаҳар ташқарисидаги кўприклар қурилишида ишловчиларга тариф ставкасининг 30 проценти миқдорида қўшимча ҳақ тўланади.

Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Қуйлиқ қишлоғи, 14-кўприк қуриш бошқармасининг кадрлар бўлими.

Оҳангарондаги

«САНТЕХЛИТ» ЗАВОДИГА

инженерлар ва техниклар (қуйиш цехларининг мастерлари ва старший мастерлари вазифасига),

эмалировкачилар, инженер-химик, ускуна ремонт қилувчи ва созловчи слесарлар, электриклар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

6 ой ичида квартира берилиши гарантияланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Оҳангарон посёлкаси, «Сантехлит» заводи.

«УЗГЛАВВОДСТРОЙ»га

сув хўжалиги қурилишида меҳнат бўйича норматив-текшириш ишига

инженерлар ва техниклар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес:

Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 8-уй;

Термиз шаҳар, Намуна кўчаси, 4-уй.

Нукус шаҳар, Ленин кўчаси, 15-уй.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1966 йил 11 октябрь эрталаб соат 10 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, конференц-зал)

М. Далиев — фалсафа фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ислом авлиёпарастлигининг танқиди ва Ўзбекистоннинг ҳозирги замон шароитида унга қарши курашнинг аҳамияти» деган темада.

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1966 йил 11 октябрь кундуз соат 2 да, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг илмий совети мажлисида (Учитель кўчаси, 39-уй, 48-аудитория)

П. Абдураҳмонов — техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон шароитида ДТ-54 типидаги трактор ўрмаловчи механизмининг узоққа чидамлилигини текшириш» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

1966 йил 12 октябрь кундуз соат 2 да, Тошкент давлат медицина институтининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси 103-уй, акт зали).

Х. И. Янбаева — медицина фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистонда ревматизм билан касалланганлар устидан клиник-эпидемиологик кузатишлар» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

1966 йил 12 октябрь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология ва геофизика фанлари бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Братск кўчаси, 33-уй, Х. М. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институтининг конференц-зали) геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Э. Б. Алиев: «Ангрен ўнг қирғоғидаги (Чотқол тизмасининг жануби-ғарбий тармоғи) қуйи ва уота палеозой магматик жинсларнинг абсолют ёши ва баъзи бир петрохимик хусусиятлари» деган темада.

С. Холдоров: «Ғарбий Ўзбекистондаги бўр қатламларининг гидрогеологик, гидрохимик хусусиятлари ва уларнинг нефть-газлилиги» деган темада.

Диссертациялар билан кутубхонада танишиш мумкин (Братск кўчаси, 33-уй).

1966 йил 12 октябрь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-математика фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, Физика-техника институтининг конференц-зали) физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

М. Н. Гурский: «Гамма-нейтрон билан нурлантирилган ароматик углеводородларнинг оптик хусусиятини текшириш» деган темада.

Б. Ғ. Раҳибоев: «2,26 6,0, ва 9,0 Гэв энергияли протонларнинг протонлар билан эластик бўлмаган тўқнашувини текшириш» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1966 йил 13 октябрь кундуз соат 3 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети тарих факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 32-уй, 51-аудитория). тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Н. М. Ҳамидов: «Коммунизм қурилиши даврида диний сарқитларни тугатиш соҳасида Ўзбекистон партия ташкилотларининг фаолияти (1959-1964 йиллар)» деган темада.

С. Орипов: «Коммунистик партиянинг пахтачиликни комплекс механизациялаш учун курашида Ўзбекистон партия совет матбуотининг роли (1959-1965 йиллар)» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида ҳавонинг ўзгариб туриши, айрим жойларда бир оз ёмғир ёғиб ўтади. Шимоли-Ғарбдан секундига 10 метр тезликда шамол эсади, 20-25 даража иссиқ бўлади. Республиканинг тоғлик районларида ҳаво ўзгариб турса ҳам ёғингарчилик бўлмайди. Шарқ томондан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 28-33 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда бир оз ҳаво булутли бўлиб, ёғингарчилик бўлмайди. Ҳарорат кечаси 11-13, кундузи 27-29 даража иссиқ бўлади.

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА КУЧАСИ № 26. Редактор—В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат— В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари— В34451. Маҳаллий ахборот— В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 224. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08762.